

Marschalkó Zsolt

Zsarnokölők

Komédia két felvonásban

Szereplők:

BATA MARI, kémnő
KŐSZEGHY ÁKOS, vívómester
CSOPAKI KÁLMÁN, diák
SZIPKA JÓNÁS, hentes és mézárós
TIRIBES ERNŐ, szabó
TEPKE JENŐ, betörő
STAMITZ, titkár
ÖRPARANCSNOK
I. AJTÓNÁLLÓ
II. AJTÓNÁLLÓ
KATONÁK, CSENDŐRÖK

I. FELVONÁS

(A szín sötét, csak középen, a nyitott ablakon át beszüremkedő holdfény világít meg egy elmosódó emberalakat ... Csönd ... Jobbról halk ajtónyikorgás hallatszik, majd sietős léptek zaja. Az előző árny mellett hirtelen egy másik bukkan fel, s a kezében lévő tárgyval többször lesújt rá. Visszafojtott, ideges mondatok: „Ezt Petőfiért kapod! ... Ezt Batthyányért! ... Ezt Kufsteinért! ... Ezt ... Ez ... (zavart csönd) Ez meg mi az ördög? ... Hogy az a jó! ... Nincs itt valahol egy lámpa? ... (neszezés, majd tompa puffanás) Na, már csak ez hiányzott! Mi ez itt? ... Várjunk csak! ... Mindjárt meg lesz ... Ez az! ... „Pár pillanattal később fény gyullad, a színpad kivilágosodik.

I. Ferenc József balassagyarmati látogatásai történelmi tények, a szereplők kitalált személyek...

I. Ferenc József lakosztálya 1852-ben Balassagyarmaton. Jobbra a bejárati, balra a hálószoba ajtaja. A sarokban íróasztal, szemközti hatalmas állóóra. Középen kanapé, mögötte jól látszódik – félig takarásban – egy barna medve két hátsó lába. Néhány szék, a bejárati ajtó mellett, elől hatalmas ruhásszekrény. A falon képek, köztük a császár óriási méretű portréja, vadásztrófeák, polcokon dísztárgyak, néhány ékszerdoboz.)

CSOPAKI (törével a kezében zavartan nézelődik, egy-két tétova lépés után belerúg a medvébe) Te is mért nem maradtál inkább a barlangodban? ... (A kanapé mögül felemeli az eldőlt állófogast és visszaakasztja rá a császár díszegyenruháját. Igazgatja, porolgatja, szakértő szemmel méregeti, végül az elgurult sapkát is a helyére teszi.) Mégis csak el kellett volna hoznom a szemüvegemet ...

KÖSZEGHY (kinéz a hálószoba ajtaján, észrevétlenül az ajtófélfának támaszkodik karddal a kezében és érdeklődve szemléli az elébe táruló látványt) Ne okolja magát, fiatal barátom! Ez a gyér világítás, a fakó hold fénye mindannyiunkat megzavart volna.

CSOPAKI (először meghökken, majd kissé megnyugodva magyarázkodik) Tudja, amikor beosontam ide, először semmit sem láttam. Azt hittem, eltévesztettem az ajtót ...

KÖSZEGHY (odasétál Csopakihoz és barátságosan a vállára teszi a kezét) Oda se neki, kedves kolléga! Legközelebb majd jobban sikerül. Bár szerény véleményem szerint is jobban tette volna, ha elhozza azt a pápaszemet – ha szabad megjegyezmem. Amennyiben legközelebb császárt kíván ölni, ezt semmiféleképpen ne mulassza el! (szakértő szemmel vizsgálja az egyenruhát) Aztán adnék még egy tanácsot ... Maga, ugye nem szakmabeli?

CSOPAKI Honnan tetszik tudni?

KÖSZEGHY Ráéreztem ... Tehát: azt javaslom önnek, hogy ne az áldozat alkarját szurkálja össze, mert abból semmi jó sem származik – már úgy értem, önre nézve ... Egy pontos, gyors és erőteljes szúrás a szív közepébe – és kész. Figyeljen, megmutatom! Position de garde! (vívóállásba helyezkedik és támad) Látja? Csakis a szívébe ... egyenesen oda. Na, várjon! Megmutatom mégegyszer ... (újra támad és megszúrja az egyenruhát) Pofonegszerű az egész!

CSOPAKI (nyel egyet és bólint) Az ...

KÖSZEGHY (bátorítóan) Meglátja, fog ez menni!

CSOPAKI Elnézést, még be sem mutatkoztam. Csopaki Kálmán, diák ...

KÖSZEGHY (katonásan összeüti a bokáját) Köszeghy Ákos, vívómester.

CSOPAKI (kicsit elkedvetlenedik, rövid szünet után) Pedig már úgy beleéltem magam, hogy sikerült! Egy pillanatra, igaz, de akkor is! Megöltem a zsarnokot: I. Ferenc József nincs többé! Bosszút álltam az eltiport szabadságért.

KÖSZEGHY Még semmi sincs veszve.

CSOPAKI Arra gondoltam, ez a város a történelem könyvek lapjaira kerül. Itt, Balassagyarmaton az Úr 1852. esztendejében sorsfordító esemény történt. Helyreállt a világ rendje és biztonsága. Hányszor elképzelttem már azt a percet! Ledöföm és én is azt kiáltom majd neki, mint Brutus Caesarnak március idusán: „Lenni vagy nem lenni, ez itt a kérdés!”

KÖSZEGHY Már elnézést, de mit tanul ön tulajdonképpen?

CSOPAKI Jogot. Miért kérdi?

KÖSZEGHY (megvonja a vállát) Csak úgy ... Átérezem az elkeseredését, kedves Csopaki, megértem ifjonti lelkesedését, hisz magam is erre a nemes bosszúra készülök évek óta. Erre a penevillanásra ... Mint oly sokan mások.

CSOPAKI Most itt a soha vissza nem térő alkalom.

KÖSZEGHY (*bólint*) Valóban ... S az a perc már nincs oly messze. (*kis csönd után*) Tulajdonképpen hogyan jutott be ide? Az ajtó előtt örök, tele az épület zsandárral ...

CSOPAKI Egy hölgy segítségével.

KÖSZEGHY Ki az a hölgy?

CSOPAKI Nem tudom.

KÖSZEGHY (*meglepődik*) Hogyhogy nem tudja?

CSOPAKI Kérem, az úgy volt, hogy egy félreeső helyen vártam a megfelelő alkalmat. Hátha a császár közelébe tudok férkőzni. Órákig nem történt semmi. És akkor megjelent ez a hölgy és beszédbe elegyedett az ajtónállókkal.

KÖSZEGHY Miről beszélgettek?

CSOPAKI Azt én nem tudhatom, kérem. Minden esetre nem sokkal később a két ajtónálló a hölgygel egy rejtett kis zugba húzódott ...

KÖSZEGHY Aha ... Szép?

CSOPAKI Mi? A zug?

KÖSZEGHY (*kis sóhaj*) Nem. A hölgy.

CSOPAKI Szép.

KÖSZEGHY Fialat?

CSOPAKI Az. De mért kérdi?

KÖSZEGHY (*legyint*) Semmi, csak úgy ... szóval, amíg a két ajtónálló a hölgygel ... hm ... félrehúzódott, addig maga belopódzott ide és összekaszabolta a császár díszruháját ... Ezek szerint nem volt semmiféle előzetes koncepciója, kiforrott terve a merénylet végrehajtására. Rögtönzésre épített?

CSOPAKI (*megvonja a vállát*) Így is mondhatjuk.

KÖSZEGHY És akkor jött ez a hölgy ... deus ex machina ... (*felkiált*) Hogy maga micsonda mázlista! Csak úgy besétál ide, én pedig már három napja rostokolok az ágy alatt!

CSOPAKI Három napja?

KÖSZEGHY Úgy bizony, barátom! Mert nekem volt koncepcióm. Tudtam, hogy a császár szálláshelyét két nappal az érkezése előtt lezárják és onnantól kezdve lehetetlen lesz bejutni. (*elhúzza a száját*) Legfeljebb az olyan szerencsés flótásoknak, mint maga. Így három napja beballagtam ide és elfoglaltam a császári hálószobát – legalábbis annak az ágy alatti részét. Ilyen egyszerű az egész. Akkor még nem volt itt ekkora hajcihő. Se katona, se zsandár.

CSOPAKI Nem félt? Bármikor lebukhatott volna ...

KÖSZEGHY Egyedül az éhhaláltól félttem, s meg kell mondanom, ez az érzés még nem múlt el. Ugyanis három napja nem ettem. Jut eszembe, nincs magánál egy fél libamáj véletlenül?

CSOPAKI Nincs. Álmomban se gondoltam volna, hogy a zsarnoköléshez törön kívül hideg vacsora is szükségeltetik.

KÖSZEGHY (*elhúzza a száját*) Öreg hiba! Egy merénylőnek mindenre számítania kell!

CSOPAKI (*elmélázik*) Ezt azért nem értem! Az örök felfedezheték volna. Nem vizsgálták át a szobát?

KÖSZEGHY (*bólint*) De. Átvizsgálták. Megcsodálták a festményeket, évődtek egy kicsit a szobalánnyal ... (*érdeklődve*) Tisztában van ön az évődés szó pontos jelentésével?

CSOPAKI (*elpirul*) Azt hiszem ... Olvastam a Dekameront Boccacciótól ... Meg a Kendertőri meséket ...

KÖSZEGHY Canterbury lesz az ... Úgy ... Szóval olvasta. Az is valami ... Gondolom éjszaka, gyertyafénynél, titokban ...

CSOPAKI Valahogy úgy...

KÖSZEGHY (*nagy levegőt vesz*) Nézze, kedves Csopaki, én nem tudhatom, hogy ön milyen évjáratú ...

CSOPAKI Tizenkilenc éves vagyok ...

KÖSZEGHY ... én huszonkettő. Annyi, mint a császár ... Egyszóval, rövid ismeretségünk alatt az a meggyőződés alakult ki bennem, hogy az élet dolgaiban én jártasabb vagyok önnél. Évődés terén nem szerencsés, ha valaki olvasmányélményeire hagyatkozik. Ezért nem részletezem az elmúlt időszak történéseit, csak megemlítem, hogy rövid itt tartózkodásom alatt ebben az ágyban megfordult már főszolgabíró, alispán, komorna, cukrászmester, latintanár, tüzérkapitány és a többi, és a többi, s mondhatom, sohasem voltak egyedül.

CSOPAKI Ezek szerint nem unatkozott.

KÖSZEGHY Nem mondhatnám. Sajnos, objektív akadályok miatt nem készíthettem jegyzeteket, pedig azok segítségével egy valamirevaló író boccaccioi magasságokba emelkedhetne. A latintanár például ilyeneket mondott „O, tempora, o mores!” Meg, hogy „akkor, most kezdjük az egészret előről, ab ovo!”

CSOPAKI (*bosszús*) Hogy ez az ágy-trükk nem jutott eszembe! ...

KÖSZEGHY (*legvint*) Ennek is megvannak a maga árnyoldalai.

CSOPAKI Például?

KÖSZEGHY Egy életre megutáltam a csótányokat és az egereket ... Nem mintha eddig szerettem volna őket.

CSOPAKI Azt el tudom képzelni ...

KÖSZEGHY Másrészt ... hogy is mondjam? ... Meglehetősen kellemetlen, amikor az ember feje a reá nehezedő súly hatására a padlónak koccan viszonylagos rendszerességgel. Ágydeszka ... Padló ... Ágydeszka ... Padló ...

CSOPAKI Részvétem. Mindenesetre az azért még se megy a fejembe, hogy senki sem nézett be az ágy alá három nap alatt...

KÖSZEGHY Most mondja meg őszintén, már miért nézett volna? Egy katonatiszt térdet hajt valaha is bárki előtt? Na, ugye, hogy nem! Akkor meg miért pont a császári ágytál lenne az? Anélkül meg nem megy ... Egyébként is az ágytál fele kilátszik a takaró alól: megvan, a leltárból nem hiányzik, mi kell még? A párocskáknak meg legkevésbé erre volt szükségük.

CSOPAKI És a személyzet? Őket ezért fizetik.

KÖSZEGHY A szobalány lelkesedéséből úgy vettem ki, hogy öt nem ezért fizetik ... Jegyezze meg jól ezt az axiómát: a takarítószemélyzet az ágy alatt sohasem takarít! Volt már maga fogadóban, esetleg szállodában?

CSOPAKI De ez a császári lakosztály!

KÖSZEGHY Na és aztán? Higgye el, kedves barátom, III. Napóleon ágya alatt még XIV. Lajos korabeli püspökfalat- és szárnymaradványok is találhatóak, nem beszélve az elgurult aranygyűrűkről, amelyekért lusták voltak lehajolni. Lassan már kezdem azt hinni, hogy a történelem jelentős része az ágyban és az ágy alatt zajlik, a többi az smafu!

CSOPAKI Meglehetősen kockázatos volt azért az emberi hanyagságra és lustaságra építeni a tervet.

KÖSZEGHY *(jóindulatú)* Gyorsan egy másik axióma: aki az emberi hanyagságra és lustaságra épít, az ritkán csalatkozik. Bár azt hiszem, ez nem eredeti, ezt olvastam valahol ... Mindenesetre az ágy alá csak ijedt kisgyerekek és féltékeny férjek tekintgetnek. Jut eszembe, a férjeknek azért lenne okuk a féltékenységre. Azt mondja itt felettem az egyik cseléd: „Jaj, ne csinálja mán eztet a nacsságos úr, mert ha eztet az én drága jó uram, a Jónás megtudja, palacsintává lapít minket a dorongjával!”

SZIPKA *(felmordul a szekrényben)*

CSOPAKI Hallotta? Mi volt ez?

KÖSZEGHY *(kinéz az ablakon)* Tán az ég dörög?

CSOPAKI *(báméskodik)* Nem hinném. Szép esténk van, zsarnoköléshez módfelett alkalmas. Az égen ezernyi csillag ...

KÖSZEGHY Ma este lehullik egy közülük ...

CSOPAKI ... Szellő se lebben ...

KÖSZEGHY Lehet, hogy a medve volt? Szorult még belé annyi élet ...

CSOPAKI *(felemelt törrel, lassan közelít a medvéhez, majd belerúg)* Semmi ...

KÖSZEGHY A fülét kell cibálni, arra érzékeny! *(a kanapé mögé leguggolva ráncigálja a medve fülét)* Na, gyere, te fülesmackó! *(felegyenesedik és a kardjával megböködi)* Ennek bizony vége! Ebbe már háltni se jár a lélek, kiköltözött belőle ...

CSOPAKI Hogy kerül ez ide egyáltalán?

KÖSZEGHY Én annyit hallottam, hogy gróf Malomkövy ajándéka. Mivel a leendő áldozat szereti az ilyesmit ...

CSOPAKI Ki az a gróf Malomkövy?

KÖSZEGHY *(megvonja a vállát)* Mit tudom én? Annyi itt a gróf, mint az ál-Petőfi: Dúnát lehet velük rekeszteni.

CSOPAKI *(dühösen rugdosódik)* Hát nem megbotlottam benne abban a nagy sötétben?! ...

KÖSZEGHY Még jó, hogy saját magát meg nem szúrta esés közben.

CSOPAKI *(abbahagyja a rugdosódást)* Hol is tartottunk éppen? ...

KÖSZEGHY *(visszazökken)* Ja, igen ... Azt hiszem ott, hogy, „ha eztet az én drága jó uram, a Jónás megtudja, palacsintává lapít minket a dorongjával!”

SZIPKA *(ismét felmordul a szekrényben)*

CSOPAKI *(izgatottan)* A szekrényben! ... *(felemelt törrel odalopakodik)*

KÖSZEGHY *(támadóállásba helyezkedik a szekrény előtt)* Position de garde! Jöjjön ki onnan, minden rejtőzködés hiába!

SZIPKA *(alig kisebb, mint a szekrény. Lassan kikászálódik a ruhák közül)* Megismételné az úr, amit az előbb mondott?

KÖSZEGHY Szívesen! *(gyorsan)* „Jajnecsináljamáneztetanacsságosúrmerthaetztetaz éndrágajóuramaJónásmegettudjapalacsintávélapítminketadorongjával!”

SZIPKA *(visszalép és a szekrény aljából előkotorja a dorongját)* Biztos ebben az úr?

(Köszeghy és Csopaki összenéz, érzik, hogy baj van.)

KÖSZEGHY Hát, lehet, hogy nem ezt mondta ...

SZIPKA Hanem mit?

KŐSZEGHY (rögtönöz és hangsúlyoz) JÓ'NÁSpágo!ljon el a nacsságos úr a dorongjával, mer, hogy nem takarítottam az ágy alatt ...” Vagy valami ilyesmit ...

SZIPKA (*Csopakira néz*)

CSOPAKI (*szabadkozik*) Kérem, én itt se voltam, mint tetszett hallani ...

KŐSZEGHY (*Szipkának*) Tudja, milyen zaj van itt néha. De az is lehet, hogy azt mondta: „JÓ NÁSfa érkezett a piacra, vegyünk-e, nacsságos úr?” Vagy: „JÖN ÁSványokat is gyűjt a nacsságos úr?”

CSOPAKI (*mutatóujját a fülébe teszi és piszkálgatja*) Micsoda zaj van itt néha!

SZIPKA (*dühös, felemeli a dorongját*) A bolondját járatják velem!

KŐSZEGHY Á, dehogy! Hogy képzeli?!

CSOPAKI Ne mondjon már ilyet az úr!

SZIPKA És mi van azzal a doronggal?

CSOPAKI (*segít*) Szerintem dorombot mondott ...

SZIPKA Honnan tudja, ha itt se volt?!

KŐSZEGHY Tényleg dorombot mondott! Tudja, az egy hangszer ...

CSOPAKI ... amilyen a macskának van ...

KŐSZEGHY ... azzal szokott dorombolni ... Megvan! Most már kristálytisztán emlékszem! Azt mondta: „JÖN ÁSványokon is lehet dorombolni, nacsságos úr?”

SZIPKA (*Ierogy a kanapéra*) Boris, Boris, mé' teted ezt velem?! És épp a nacsságos úrral ... (*felpattan*) De én mindkettőjüket palancsintává lapítom a dorongommal!

CSOPAKI (*Kőszeghyhez*) Azt hiszem, Jónás úrhoz van szerencsénk ...

SZIPKA (*biccet a fejével*) Szipka Jónás, hentes és mészáros ... Az urakat már ismerem.

KŐSZEGHY Nézze, kedves Szipka úr, ostoba félreértésről lehet szó. Rosszul hallottam valamit, ennyi az egész. Megesik az ilyesmi.

CSOPAKI (*a fülét piszkálja*) Olyan zaj van itt időnként, én nem is értem ...

SZIPKA Igazán kedves, hogy vigasztalnak, de én hazamegyek és ...

KŐSZEGHY (*barátságosan*) Maga ne lapítson senkit palancsintává ...

CSOPAKI ... a dorongjával ...

KŐSZEGHY ... inkább gondolja végig higgadtan a történeteket! Látott, vagy hallott valamit itt tartózkodása alatt, ami arra motiválná ...

SZIPKA Mit csinálna, kérem? ...

KŐSZEGHY Ami arra indítaná, hogy palancsintát készítsen?

SZIPKA Hát ... Tulajdonképpen a szekrényben, ugye ...

KŐSZEGHY Na, látja! Nem kell mindjárt elkeseredni! Csak férfiasan! Egy ilyen nagydarab, erős ember ...

SZIPKA (*kicsit megnyugszik*) Bizony, igaz, ami igaz, a múltkor úgy fejbe vertem egy bikát ...

CSOPAKI (*bólogat*) ... a dorongjával ...

SZIPKA ... Nem, kérem, az öklömmel, hogy ...

KŐSZEGHY ... megdöglött. Szép teljesítmény, gratulálok!

SZIPKA (*a fejét rázza*) Más történt: mekegni kezdett.

CSOPAKI, KŐSZEGHY (*egyszerre*) Mekegni?! A bika?!

SZIPKA (*bólogat*) Három hétig egyfolytában. Azt mondták a tudós emberek, hogy a fejében, ugye, elmozdult valami az ütés hatására ...

CSOPAKI ... félrebeszélte ...

SZIPKA Tulajdonképpen, igen.

KÖSZEGHY És mi történt három hét múlva? Akkor pusztult el ...

SZIPKA ... akkor váltott át a röfögésre. Egy cirkuszos ember sok pénzt akart adni érte, na, a rusnya féreg akkor döglött meg. Alig tudtam kihúzni a pocsolójából ...

KÖSZEGHY (*Csopakira kacsint „minden rendben”, Szipkához*) Látja, Szipka úr, egy magafajta, bivalyerős ember csak nem ül fel holmi homályos, bizonytalan feltételezésnek! Inkább azt mesélje el, hogy került a szekrénybe?

SZIPKA Kérem, én azt hiszem, nem árulok el különösebb titkot: jövetelem célja azonos az önkével.

CSOPAKI Hogy micsoda forgalom van itt ma este!

KÖSZEGHY Na, Csopaki, megjelent a konkurrencia!

SZIPKA Meg kell ölnöm a császárt. Úgy érzem, ez szent kötelességem. Ennyivel tartozok szeretett hazámnak.

KÖSZEGHY Szipka úr, már előre, így látatlanba adok önnek is két tanácsot: először is ne a tézstafélék készítésére gondoljon, miközben fejbe kólintja az áldozatot, mert ez itt nem mézszárszék. Másodszor: egyet sújtson, de nagyot, mert ha kisebbre sikeredik, vagy lecsúszik az ütés, akkor mit csinálunk itt egy mekegő császárral?! ... Folytassa!

SZIPKA Azt hiszem, nekem már csak hivatásomból fakadóan is könnyebb dolgom volt, mint önöknek. Ezeknek a sokféle népeknek, akik most összejöttek, gondoskodni kell az étkeztetéséről, ugyi, így szabad bejárásunk van ide. Mi látjuk el a konyhát a legkülönfélébb húsokkal: disznóval, marhával, birkával ...

KÖSZEGHY Legyen szíves, kíméljen meg a részletektől, három napja nem ettem ...

SZIPKA Emlékszem, épp egy fél disznót ... nem, egy borjúcombos vittem fölfele, mikor a segédem meginvitálta az öröket, hogy ugyan nem jönnének-e a konyhába egy kis véres hurkát, fokhagymás kolbászt, meg abált szalonnát enni ...

KÖSZEGHY (*megremeg a hangja*) Engem maga ne mérgecsin! ...

SZIPKA Na, azoknak se kellett kétszer mondani, jöttek első szóra. Megkóstolták a bir-kagulyást meg a pacalt, vágtak a főtt csülökből ...

KÖSZEGHY (*mérges*) Ezt hagyja abba, jó?! ...

SZIPKA Kérem, én csak úgy mondom, ahogy volt. Szóval, vágtak a főtt csülökből, pusztá kézzel széttéptek egy kacsát, majd nekiláttak a májas hurkának ...

KÖSZEGHY (*felveszi a vívóállást*) Position de garde! Ha még egy ételféleséget megemlít, azonnal keresztülszúrom!

SZIPKA Most mit idegeskedik? (*megvonja a vállát*) Maga mondta, meséljem el, hogy kerültem a szekrénybe ...

KÖSZEGHY De nem azt, hogy mondja fel az étlapot! Fogja rövide és ne színezza a dolgokat! Tömören! Velősen! ... Illetve a velőt azt felejtse el!

SZIPKA (*széttárja a karját*) Aztán mán egyszerű volt minden: szépen besétáltam ide és bebújtam a szekrénybe, csak még előtte adtam nekik egy fél szarvasmájat ...

KŐSZEGHY (*tajtékzik*) Hallotta, Csopaki? Hallotta, mit mondott ez az ember?! A becsületembe gázolt! Azt mondta, hogy szarvasmáj! Nekem, akinek már a császárról is a szalonna jut az eszembe!

CSOPAKI? (*csitítja*) Ne ordítson, Kőszeghy, az Isten szerelmére, itt az örség az ajtó előtt ...

SZIPKA (*megcsóválja a fejét*) Hogy milyen nyugtalannak tetszik lenni! Pedig már befejeztem, így történt: amíg az örök a konyhában eszegettek, addig a dorongommal meg a tarisznyával meghúzódtam itt egy kissé ... (*a szekrény felé int*)

KŐSZEGHY Milyen tarisznyával?

SZIPKA Hát, amit a konyhában telepakoltam mindenféle jóval, ugyi ...

(*Hosszú, áhítatos csend*)

KŐSZEGHY (*nagy levegőt vesz, alulról görbén felfelé pillantva, halkán, szinte fuvolázva*) Azt akarja mondani édesdrágájó Szivar úr ...

SZIPKA Szipka ...

KŐSZEGHY Szipka úr, hogy a tarisznyáját a konyhában telepakolta mindenféle jóval, mielőtt be méltóztatott fáradni a szekrénybe?

SZIPKA Azt hát! Mer'ugye, déltő, estig hosszú az idő ...

KŐSZEGHY És azt akarja mondani édesdrágájó Szivar úr ...

SZIPKA Szipka ...

KŐSZEGHY Szipka úr, hogy ez a tarisznya itt van a szekrényben?

SZIPKA Hol másutt lehetne? Nem hiszem, hogy meglógott volna.

KŐSZEGHY És megengedi-e, édesdrágájó Szipka úr ...

SZIPKA Szivar ... illetve most jó' mondta ...

KŐSZEGHY ... hogy én ezt a tarisznyát közelebről megnézzem?

SZIPKA (*vállat von*) Hát, ha ehhez van kedve! Felőlem ... Ott van a szekrény aljába' ...

KŐSZEGHY (*feltépi a szekrényajtót, rövid keresgélés után megtalálja a tarisznyát, kinyitja és leesik az álla*) De hisz ez üres!

SZIPKA Mán mi lenne benne, mikor mindent megettem? Mondtam, hogy déltő, estig hosszú az idő.

KŐSZEGHY És ezt miért nem tudta kibökní előbb?

SZIPKA Mivelhogy azt nem kérdezte az úr ...

CSOPAKI Hiába, no, már az öreganyám is megmondta – Isten nyugosztalja! –, hogy a férfiakat legkönnyebben a gyomrukon keresztül lehet megfogni.

KŐSZEGHY (*mérges*) Kivéve talán az ismeretlen hölgyet. Nem hiszem, hogy az örököt fokhagymás kolbásszal csalogatta volna abba a zugba. Egyébként, Csopaki, maga csak hallgasson! Kibicnek semmi se drága!

SZIPKA (*békítőleg*) Csillapodjék mán az úr, na! Gyorsan megöljük ezt a császárt, aztán elmegyünk a mézárszékre, és teleesszük magunkat főtt csülökkel. Utána jöhet a palacsinta ...

CSOPAKI Én inkább maradok a fasírnál.

SZIPKA (*bólint*) Jó! Azt a nacsságos úrból csinálom ...

KŐSZEGHY Már csak azt nem értem, hogyhogy nem vettem észre, amikor Szipka úr elfoglalta pozícióját a szekrényben?

SZIPKA Ezen aztán ne csodálkozzék az úr! Volt odaát olyan visongás, mintha egy malaccsordát tereltek volna be ...

KÖSZEGHY *(elgondolkodik)* Igaz, ami igaz: malackodásban nem volt hiány ...

BATA MARI *(jobbrol be. Még visszaszól az öröknek.)* Aztán ne késsetek, nyuszi-fiúk! Pontosan nyolckor ... *(bezárja az ajtót, megfordul és amint megpillantja a három férfit – egyikük kezében kard, a másikéban tőr, a harmadikéban dorong – szája elé kapja a kezét és hátrálna kifelé, de Kőszeghy elállja az útját.)*

KÖSZEGHY Jó estét, kisasszony! Mi járatban errefelé, ahol a madár se jár?

MATA MARI *(ijedt)* Kérem, engem iderendeltek a császár szórakoztatására ...

CSOPAKI *(Kőszeghynek, sűgva)* Ez az a hölgy, tudja, a deus ex machina ...

BATA MARI ... azt mondták, legyen hozzá kedves, mert én vagyok a város ajándéka ...

CSOPAKI Hát, kérem, ez nem igazság! Én még a születésnapomra is csak zoknit szoktam kapni ...

KÖSZEGHY *(gusztál)* Igaza van, Csopaki! Az a lator nem érdemel meg egy ilyen ajándékot. Képzelve el ráadásul, hogy egy országjáró körúton több tucat városban megfordul! Ha nappal akasztat és ünnepeletti magát, éjszaka meg az ajándékait bontogatja – akkor mikor alszik? Szipka úr, legyen szíves álljon az ajtó mögé a dorongjával, és ha beteszi ide a lábát még valaki, azonnal üssön! ...

SZIPKA *(engedelmesen odaballag az ajtó mögé)* Akkora a forgalom itt, kérem, mint a megyebálon ...

KÖSZEGHY Ön nyilvánvalóan különbséget tud tenni bika és birka között ...

SZIPKA *(szakmai önérzettel)* Ne nevetessen, kérem! ...

KÖSZEGHY ... Akkor most hunyja be a szemét és képzeljen maga elé egy birkát! Szóval, körülbelül egy ilyen birkányit kell ütni. Nem agyonverni, csak úgy, hogy elpilledjen! Nem vérfürdőzni jöttünk.

SZIPKA Bennem megbízhat az úr!

KÖSZEGHY *(Bata Marihoz)* Kisasszony, jómagam lokálpatriótának vallom magam, s mint ilyen, jelentős helyismerettel rendelkezem. Hogy lehet az, hogy önnel, a város ajándékával még sohasem találkoztam?

BATA MARI Zárdában nevelkedtem ...

CSOPAKI Nahát, ki gondolta volna?

BATA MARI Aztán nevelőszülőknél ...

KÖSZEGHY Hol?

BATA MARI Hát a ... szomszéd városban.

CSOPAKI Szécsényben?

BATA MARI Igen, igen ... Ott.

SZIPKA Akkor biztos ismeri a körösztapámat, a Sisa péket ...

BATA MARI Persze, hogy ismerem a drága jó Sisa bácsit!

SZIPKA Hát, annyira azért nem volt jó, ivott, mint a kefekötő. Meg is halt vagy húsz éve ...

BATA MARI *(nyel egyet)* Akkor összetéveszttem valakivel.

KÖSZEGHY És, ha meg nem sértem, mivel foglalkozik mostanában a kisasszony? Már amikor nem ajándék ...

BATA MARI Kérem, én a városi elit pártfogását élvezem ...

KÖSZEGHY Aha, értem ... az egy jó foglalkozás ... Bár meg kell mondanom, hogy a városi elit legtöbb tagját én trenírozom. Csodálom, hogy még nem futottunk össze ...

BATA MARI Ugyanis sokat utazgatunk a környéken ...

KÖSZEGHY Akkor jelentős helyismerettel rendelkezhet.

CSOPAKI Volt már ön Taron?

BATA MARI (*zavartan*) Tudja, kérem, az én szakmában az ember nem lehet válogató. Ha köpcös egy kicsit, hát Istenem! Ha meg kopasz, az se baj. A pénz a fontos, nem a haj ...

CSOPAKI Nem úgy értem! ... De Bokorban azért csak volt?

BATA MARI Hát ahhoz meg mi köze van magának? Tudtam én, hogy minden férfi egyforma! ... De, ha tudni akarja, voltam, ha ez érdekl: még süldő lány koromban egy vámparancsnokkal.

KÖSZEGHY Mi jut eszébe, ha azt mondom: Buják?

BATA MARI Tudja, kérem, nekem a praxisomban már sok nős férfival volt dolgom. Na, most ha ezek kiszabadulnak a feleségük szoknyája mellől! ...

KÖSZEGHY Keszeg?

BATA MARI Kis méretű hal. Paprikás lisztben kell megforgatni, aztán kisütni.

KÖSZEGHY Palotás?

BATA MARI Régen táncoltam ...

KÖSZEGHY Szendehely?

BATA MARI (*megrázza a fejét*) Azt hiszem, én nem vagyok odavaló. Alkat kérdése ...

KÖSZEGHY Szügy?

BATA MARI Hogy maguk milyen direkték! Nem sokat teketóriáznak, mindjárt a lényegre térnek. Bár mondhatták volna szebben is!

KÖSZEGHY Bér?

BATA MARI Megegyezés szerint ...

(*A három férfi összenéz.*)

KÖSZEGHY Tudja, kisasszony, én azt gondolom, hogy ön amennyire szép, olyan hazudós. Ráadásul rosszul hazudik. Amiket az előbb felsoroltunk, azok környékbeli települések. Ön nem balassagyarmati, de még csak nem is a környékről való. Tehát: nem lehet a város ajándéka. Akkor pedig mit keres itt és miért akart lóvá tenni bennünket?

BATA MARI Kérem, én Bata Mari vagyok, kémnő. (*lehajtja a fejét*) Azt a megbízást kaptam, hogy öljem meg a császárt.

(*A három férfi egyszerre nagyot sóhajt. Kis csönd.*)

CSOPAKI Ennyien lassan már ultizhatunk is ...

KÖSZEGHY De miért hazudozott? Láthatja, hogy mi sem virágot hoztunk ...

BATA MARI Én titkos ügynök vagyok. Nem akartam levetni az inkognitóm ...

SZIPKA Pedig igazán megtehetette volna, nem vagyunk szégyenlősek. Hideg sincs, ugyi, meg nem fázhat ...

(*Stamitz jobbról be. Becsukja maga mögött az ajtót és Szipka azonnal leüti. Az ájult titkárt Kőszeghy és Csopaki a kanapéra ülteti oly módon, hogy karjai hátul lelógnak, így nem dőlhet el.*)

CSOPAKI Ez is mért nem kopog, mielőtt benyit valahova? ...

BATA MARI Ó Stamitz úr, a titkár. Szabad bejárása van ...

CSOPAKI Honnan ismeri?

BATA MARI Hogy úgy mondjam ... mi bizalmas viszonyban vagyunk egymással.

KÖSZEGHY Kedves kisasszony, minden elismerésem az öné! A cél érdekében végigmássza az egész ranglétrát! Az ajtónállóktól kezdve a titkáron keresztül a császárig ... Kiváló az állóképessége.

BATA MARI Köszönöm, nem panaszkodom. Ellenben az urak állóképessége hagy némi kívánnivalót maga után ...

CSOPAKI Nem látok önnél fegyvert. Milyen módszert választott a zsarnok likvidálására? Nem hiszem, hogy halálra akarja untatni ...

BATA MARI Alaposan felkészültem, kérem! Ebben a gyűrűben *(mutatja)* például annyi mérég van elrejtve, amennyi egy elefántcsordával is végezne. Egy mozdulat, és kész!

KÖSZEGHY Reneszánsz módszer ...

BATA MARI Ez a piros hajtű maláj kígyóméreggel van impregnálva. *(kiveszi a hajából és megmutatja)* Azonnal hat ...

CSOPAKI És ha önmagát sebesíti meg véletlenül?

BATA MARI *(legyint)* Rám nézve veszélytelen. Nálam van az ellenmérég ... A kék hajtű szúrása ellenben csak két napra teszi harcképtelenné az áldozatot, mivelhogy rögtön elalszik. Nem is szuszog ...

KÖSZEGHY Női módszer ... Valljuk be őszintén, Csopaki, mi ehhez nem értünk! *(katonásan összeüti a bokáját és tiszteleg a kardjával)* Elnézést, kisasszony! Köszeghy Ákos, vívómester!

CSOPAKI Csopaki, diák ...

SZIPKA Szipka, hentes és mészáros ...

(Nyílik az ajtó, Csopaki és Köszeghy a kanapé mögé rejtőzik, Szipka ütésre emeli a dorongját, Bata Mari pedig elnyúlik a kanapén és magára rántja az ájult Stamitzot. A két ajtónálló bekukucskál, a kénmű a titkár alól mosolyogva csókot hint feléjük és nyolc ujját felemelve mutatja, hogy „nyolckor!” Az örök vigyorogva becsukják az ajtót.)

BATA MARI *(legördíti magáról Stamitzot, feláll, a ruháját rendezgeti)* Még ennyit kelni és feküdni! Mi vagyok én? Keljfeljancsi?! ... Hát ezt már nehezen bírom cérnával!

TIRIBES *(a medvebőrbe varrva lassan feltápáskodik)* Szívesen kiségitem a kisasszonyt, nálam mindig van cérna! Igazi porosz minőség. Milyen színűt óhaj?

(Általános megrökönyödés.)

CSOPAKI *(tőrét maga elé tartva, dadog)* A Medve úr ... élni méltóztatik ...

KÖSZEGHY Ne legyen gyerek, Csopaki! ... Szipka úr, maga vette kezelésbe a Mackót?

SZIPKA Egy ujjal se nyúltam hozzá, kérem ...

KÖSZEGHY Akkor nem beszélhet félre! Ez pedig csak egyet jelenthet: *(Csopakival és Szipkával egyszerre)* Újabb konkurrencia!!

TIRIBES *(a medvebőr nyakába rejtett gombolással piszmoz, majd a medve fejét, mint valami csuklyát a hátára tolja, így láthatóvá válik az arca)* Önök előtt nem lehet takargatni-valóm. *(előhúz egy pisztolyt)* A zsarnoknak lakolnia kell!

CSOPAKI Azt hiszem, valamennyiünk közül Bundás úré a legrafináltabb ötlet ...

TIRIBES ... Tiribes, tisztelettel ... Tiribes Ernő, szabómester ...

KÖSZEGHY Egyszerű és mégis hatásos, mint Kolumbusz tojása ...

TIRIBES *(szerénykedik)* Tulajdonképpen a sógoromat illeti a dicséret! Két évvel ezelőtt farsangi bábra készülvén bevarratta magát ebbe a medvebőrbe. Sajnos, éjfél tájt, midőn

kapatosan tántorgott hazafelé, néhány kóbor kutya megtámadta és egy darabot kitépett az ülepéből ... *(megfordul, így láthatóvá válik, hogy a bőr hátsó része azon az oldalon, amelyiken eddig feküdt s takarásban volt, egy tenyérynvi helyen zsákvászonnal van megfoltozva.)*

BATA MARI *(kuncog)* Nem találtak jobbat a zsákvászonnál? ...

TIRIBES *(megvonja a vállát)* Szorított az idő, kérem! Ez akadt először a kezembe ... A sógorom ugyanis ma reggel érkezett meg Poprádról. Ott kúráltatta a köszvényét.

CSOPAKI Ez most nem érdekes!

TIRIBES Mondja maga, mert még azt se tudja, mi az a köszvény! Az ottani víz gyomor-bántalmakra is jó ...

CSOPAKI Tovább!

TIRIBES ... meg emésztési zavarokra és álmatlanságra. De miért érdekli ez magát? Ügyvéd akar lenni, nem orvos!

SZIPKA Azt mondja mán meg,mé' olyan fontos a maga sógora?

TIRIBES *(széttárja a karját)* Én vagyok az egyetlen örököse ... Na! ... Reggel megérkezett, akkor tudtam a bőrhöz hozzájutni. Alig volt néhány órám, hogy a két segédem hathatós közreműködésével bevarrjam magam.

BATA MARI Az öröknek nem tűnt fel a folt?

TIRIBES Nem. Az egyik segéd mindig rajta tartotta a tenyerét.

CSOPAKI Most már csak azt mondja meg, Tiribes úr, ki az a gróf Malomkövy?

TIRIBES *(megvonja a vállát)* Mit tudom én? Az volt a cél, hogy az örök minél kevesebbet akadékoskodjanak. Melyik ajtónálló vallja be, hogy nem ismer egy gróft? ...

KÖSZEGHY Ragyogó ötlet, Tiribes úr, tökéletes végrehajtás!

TIRIBES *(elégedett)* Szerintem is jobb annál, mint amire először gondoltam ...

SZIPKA Mer' mire gondolt?

TIRIBES Alagutat akartam ásni ...

CSOPAKI ... Mint Monte Cristo grófja A három testőrből ...

KÖSZEGHY ... Csopaki, maga bornak jobb, mint irodalmárnak ...

TIRIBES ... De aztán letettem róla. Minek fáradjak, mondom mikor ide is hozhatnak? Nem beszélve a szakmai sikerről! Nézzék meg ezt a munkát! *(szeretettel simogatja a varratokat)* Valódi pelenkaöltés! Tartós, esztétikus ...

KÖSZEGHY Ez most nem fontos!

TIRIBES *(felháborodik)* Dehogynem fontos! Mi van, ha felfeslik? Vagy kilóg a szál? Nem úgy van az, kérem! Erre a franciás, csuklyás megoldásra is büszke vagyok! Rejtett gombolás, finom mintázat ... *(szinte szárnyal)* Válltómás a legújabb párizsi divat szerint ... *(szégyenlősen)* Cingár alkatú vagyok ugyanis ... *(észreveszi Szipka pillantását)* Maga meg mit bámul?

SZIPKA *(zavartan)* Én is csak szakmai szempontok alapján, ugyi ...

TIRIBES *(dühös)* Hallja-e, kend, az én medvetalpamat csak ne fixírozza ... maga ... hentes! ... Jut eszembe, ezt a rugdosódást és fülhúzogatóást az urakkal még megbeszéljük!

CSOPAKI *(rémülten)* Mi azt hittük, hogy már meg tetszett döglenni!

BATA MARI Ha ezt a medvebőrt én Varsóban elmesélem! ...

TIRIBES *(legyint)* Hol van ez az élet nagy játékhöz képest? Tud-e arról a kisasszony, hogy I. Ferenc Józsefet városszerte fizetett műparasztok dicsőítik? ...

BATA MARI Múparasztok? ...

TIRIBES Bizony, azok. Mintha most léptek voltak elő valami rossz népszínműből. Összegyűjtöttek néhány száz szerencsétlen zsellért, hogy éljenezzék a császárt. Az öltözékük azonban olyan kopott és szegényes volt, be kellett rendelni őket Fülekre, ahol vadonatúj ruhát kaptak – csak kalapbokrétát és árvalányhaját vittek magukkal. Mivel az urak féltek, hogy a jelmez összegyűrődik és piszkolódik, azt gondosan ládába csomagoltatták és lovaskocsin szállították Gyarmatra. Itt megkapták a múparasztok újra a megszámozott ruhájukat – de csak a fellépés idejére ...

SZIPKA Ezt meg honnan tudja?

TIRIBES Magam is méretre igazítottam néhány nadrágot és mellényt ...

CSOPAKI Ez nagyon érdekes, Tiribes úr, komikusnak is mondható, nekem mégis az az érzésem, mintha a kaszinóban üldögélnék jelenleg kuglizás közben és jókedvűen anekdotázgatnánk – holott a császár bármikor megérkezhet!

KÖSZEGHY Ezért ne fájjon a feje, barátom! A leendő áldozatról sok mindent el lehet mondani: hogy tömeggyilkos, vérengző, gátlástalan fenevad, hogy szereti – a fene a gusztusát! –, a cár kezét csókolgatni, de azt nem, hogy pontatlan lenne! Tízíg ünnepeletti magát a múparasztokkal meg a talpnyalókkal, aztán jön. Tehát, van még egy fertályóránk.

CSOPAKI Illene már tisztázni az összlétszámot! Úgy értem, itt és most hányan akarjuk megölni a császárt?

KÖSZEGHY Igaza van! *(egy bronz levélnehezéssel fejbe veri az éledező Stamitzot, aki ismét elájul)* Hahó, van itt még valaki rajtunk kívül zsarnokölési céllal?

TIRIBES Háromig számolok! Egy! ... Kettő! ... Három! *(rövid, feszült csend)*

CSOPAKI Stipstop, aki bújt, aki nem, megyünk!

KÖSZEGHY Nézzünk szét! *(bekukkant a függöny mögé)* Senki ...

TIRIBES A kanapé alatt sincs senki. Volt időm megnézni ...

CSOPAKI *(felemeli egy ékszerdoboz fedelét és belepillant)* Sose lehet tudni ... Ma minden megtörténhet. *(keresgélnek ... összenéznek ...)*

BATA MARI Ennyien vagyunk.

KÖSZEGHY Ebben az esetben, kedves kollégák, már csak azt kell eldöntenünk, hogy ki teszi fel a pontot az i-re? Egy császárt a legjobb esetben is csak egyszer lehet megölni. Ez nem olyan, mint a szőlőtöke, amiről többször szüretelhetünk! *(hosszú csönd)*

SZIPKA Igaza van Kőszeghy úrnak! Öt merénylőnek legalább öt császár dukál!

TIRIBES Négyünk felesleges ...

KÖSZEGHY Rajtunk nevetne a művelt világ, ha Szipka úr fejbe kólintaná a dorongjával, miközben a kémhölgy megmérgezi, Tiribes úr keresztüllövi, mi pedig Csopaki kollégával megszurkáljuk! Zsarnokot akarunk ölni, barátaim, nem szitát készíteni! Nemes tettünk rossz francia bohózzattá silányulna! *(újabb csönd)*

TIRIBES Van esetleg valaki, aki önként visszalép? *(mindenki hallgat)*

KÖSZEGHY *(Bata Marihoz)* A kisasszony az egyetlen közülünk, akit nem hazafiúi érzület, hanem a feljebbvalói parancs, a kötelességteljesítés motivál. Amennyiben eláll szándékától, hajlandó vagyok elveszett honoráriumra fejében éves jövedelmemet ajánlani.

BATA MARI Az mennyi is tulajdonképpen?

KÖSZEGHY *(egyszerűen)* Momentán semennyi ... De nem lesz ez mindig így ... Az elmúlt időszakban ugyanis be kellett szolgáltatni a fegyvereket, így a kardokat például. Persze, kard nélkül is lehet vívást oktatni, csak az nem olyan érdekes ...

CSOPAKI ... És az ön fegyvere?

KÖSZEGHY Kérem, ez munkaeszköz. Erről papírom van.

BATA MARI Milyen nevetséges ajánlat! És a szakmai presztizsem, a karrierem? A mi szakmánkban csak egyszer lehet hibázni! Nincs javítási lehetőség.

TIRIBES *(hosszú hallgatás után)* Ebben az esetben csak egyet tehetünk: mivel senkit sincs jogunk megfosztani kedvenc szabadidős elfoglaltságától, a zsarnok másvilágra küldésétől, azt javaslom, ideiglenesen függesszük fel tervünk végrehajtását! Röviden: most szét-széledünk, aztán a dicsőség s a nemes bosszú legyen a legjobbá, a leggyorsabbá! Adunk még pár órát az áldozatnak ...

CSOPAKI Szerintem is ez a lehelyesebb!

KÖSZEGHY Szavazzunk! Nyújtsa fel a kezét, aki egyetért Tiribes úr javaslatával! *(mindannyian felemelik a kezüket)*

KÖSZEGHY Ebben az esetben nincs más hátra, el kell döntenünk, hogy lógjunk meg innen. Javaslatom a következő: a kisasszony immárom sokadszor terelje el az örök figyelmét, így ketten – mondjuk Szipka és Tiribes úr – az ajtón keresztül nyugodtan távozhatnak. Ha többen mennénk, az feltűnő lenne. Jómagam Csopaki kollégával megvárjuk, míg az őrzárát elhalad alattunk, aztán kiugrunk a hálószoza ablakán – az utca domborzati viszonyai ott ugyanis kedvezőbbek.

TIRIBES Részemről rendben van a dolog, de előbb meg kell szabadulnom a bundától. Így mégsem mászkálhatok a városban ... Ha Csopaki úr lenne szíves a törével segíteni ...

CSOPAKI *(készséges)* Természetesen, ezer örömmel! *(ügyesen elvagdossa az öltéseket)*

TIRIBES *(kibújik a medvebőrből és a padlóra teríti azt)* Újra embernek érzem magam ... De mi lesz a szörmével?

KÖSZEGHY Mi lenne? Itt marad.

TIRIBES És mit mondok a sógoromnak? Elevenen megnyúz, hogy elhagytam ...

KÖSZEGHY *(megvonja a vállát)* Akkor kvíttek lesznek: medvebőr helyett ott lesz a magáé ... Bár nem hiszem, hogy a köszvényes sógora ennyire vérengző lenne, legfeljebb levonja az örökségéből. Egyébként pedig döntse el, melyik bőr a fontosabb: a sajátja, vagy a macié. Medvebundában is odaállhat az akasztófa alá!

TIRIBES Igaza van! ... *(körülnéz)* Felőlem akár indulhatunk is ...

KÖSZEGHY Hát akkor minden jót, az Úristen legyen mivelünk ... Uraim! ... Kisasszony! ...

CSOPAKI A Rubiconnál találkozunk ...

KÖSZEGHY Philippinél ... *(Csopakival balra el)*

BATA MARI Készen vannak?

TIRIBES Ha már így alakult ...

SZIPKA Aztán jó' elterelje a kisasszony a figyelmet! ...

BATA MARI Várjanak még egy kicsit! ... *(jobbra el)*

(A két férfi fülét a bejárati ajtónak tapasztva hallgatózik. Várákozniak ... Tiribes kinéz a kulcslyukon.)

TIRIBES Azt hiszem, mehetünk!

SZIPKA Én jobbra megyek, a konyha felé!

TIRIBES Akkor én balra!

(Kezet ráznak és kisurrannak az ajtón. A szín üres ... Hosszú csönd ... Nyílik az ajtó, Szipka visszalopódzik és bebújik a szekrénybe ... Megint csönd ... Ismét nyílik az ajtó és Tiribes is visszalopódzik, s a függöny mögé rejtőzik ... Csönd ...)

KÖSZEGHY *(óvatosan kitekint a hálószoba ajtaján, majd hátraszól)* Jöhet, Csopaki, tiszta a levegő! *(Csopakival együtt balról be)* Sajnálom, hogy így lóvá tettük sorstársainkat, de nem volt más választásunk!

CSOPAKI A végzet akarta így! Micsoda igazságtalanság lett volna, ha ez a cingár szabó, vagy az a faragatlan mészáros kerül a történelemtkönyvek lapjaira!

(Szipka szólanul kilép a szekrényből, Tiribes a függöny mögül. A négy férfi visszafojtott indulattal méregeti egymást ... Csönd ... Bata Mari jobbról be, az ajtóból még visszaszól: „Aztán ne leskelődjete, cicafiúk! Aki kíváncsi, hamar megöregszik!” (Becsukja az ajtót, megfordul, amint meglátja a többieket nem szól semmit, csak sóhajt egyet és zilált ruházatát rendezgeti. Csönd.)

KÖSZEGHY *(megköszörüli a torkát)* Khm ... Örülök, hogy megint ilyen szépen összegyűltünk, kedves kollégák! Véleményem szerint jelen esetben több lehetőség kínálkozik. Szerintem az elsőt, miszerint péppé verjük egymást, azonnal vessük el!

CSOPAKI *(Szipkára pillant)* Csatlakozom az előttem szólóhoz ...

KÖSZEGHY Aztán mondhatnánk azt is, ami egyébként hüen tükrözi az igazságot, hogy itt mindenki át akarta verni a többieket – de ez a megfogalmazás túlságosan pejoratív. Javaslom, szívjuk el a békepipát és mondjuk azt: mindannyiunkban a hazafiúi érzület és kötelességtudat diadalmaskodott!

CSOPAKI Éljen!

SZIPKA *(Csopakihoz)* Kit nevezett az úr faragatlannak?

CSOPAKI *(ártatlanul)* Én, kérem? Senkit!

SZIPKA Azt mondta: „az a faragatlan mészáros.”

CSOPAKI *(kényszeredetten nevetgél)* Á, dehogya! Azt mondtam: „az a faragatlan dorongú mészáros.” Dehát a szekrény, mint tudjuk, rosszul vezeti a hangot.

SZIPKA Nahát, akkor ezt a dorongot majd megfaragom az úr fején!

CSOPAKI *(szabódik)* Köszönöm a megtiszteltetést, de inkább forduljon a főbérlelőmhöz, ő asztalos!

TIRIBES Ne személyeskedjünk, kérem, az idő vésszesen fogy! Döntenünk kell!

BATA MARI Döntsön a szerencse! Húzzunk sorsot!

CSOPAKI Ez jó ötlet! Nálam véletlenül épp van dobókocka. *(előhúzza a zsebéből)* Aki-nek a számát dobjuk, ő lesz a merénylő. A kisasszonyé legyen mondjuk a kettes, Kőszeghy úré a hármas, Szipka úré a négyes, Tiribes úré az ötös és az enyém a hatos. Rendben?

KÖSZEGHY *(bólint)* Rendben!

(Valamennyien az asztal fölé hajolnak. Csopaki két tenyere közt megrázza a kockát és dob. Feszült csend ...)

CSOPAKI *(diadalmasan)* Hatos! Én nyertem!

KÖSZEGHY Mázlista! *(kicsit megbillenti az asztalt, a kocka a földre esik.)*

BATA MARI (*lenéz a padlóra*) Nahát, megint hatos! (*felemeli a kockát, dob*) Hatos ...

TIRIBES (*dob*) Hatos ... Nem szégyelli magát, Csopaki, cinkelt kockával akar átverni minket?!

KÖSZEGHY (*felháborodik*) Ezt azért nem gondoltam volna magáról! Hogy micsoda emberek vannak! Sorsoljunk tiszta eszközökkel! (*előhúzza egy pakli kártyát*) Egyszerű a dolog, kérem! Aki a legnagyobb lapot húzza, ő lesz a zsarnokölő! (*egy bűvész ügyességével kever*) Kisasszony! ...

BATA MARI (*húz*) Király ...

TIRIBES (*húz*) Felső ...

SZIPKA (*húz*) Alsó ...

CSOPAKI (*húz*) Hetes ...

KÖSZEGHY (*húz*) Ász! ... Sajnálom, kedves barátaim, a sors így akarta! A viszontlátásra!

TIRIBES (*odaáll Köszeghy elé*) Tudja, kedves kolléga, a városban az a hír járja, hogy önt az elmaradt vívóleckék bevételéért bőségesen kárpótolja a Kaszinó ... (*gyors mozdulattal Köszeghy ingujjából előhúzza egy lapot*) Ász! (*az ingzebből is*) Ez is ász! (*a mellényzebből is*) Meg ez is! ...

CSOPAKI No, de Köszeghykém!!

BATA MARI (*kacér pillantással*) Mit mondott az előbb az úr, mennyi az évi jövedelme?

TIRIBES (*lassan az ablakhoz hátrál és előrántja a pisztolyát*) Na, ebből elég volt. Azt hiszem, egyedül én rendelkezem löfegyverrel ...

CSOPAKI „Tapsoljatok, barátaim, vége a komédiának!” – mondta Dante a Pokolban. Ím, meg kellett érnünk a demokrácia halálát!

KÖSZEGHY Maga csak ne idézgessen, Csopaki, mert attól mindig ideges leszek! ... Abban azért igaza van, hogy egy nyomorult zsarnoköléshez ebben az országban diktatúra szükségeltetik! ... És mi jön még utána?!

TIRIBES A jól bevált receptet alkalmazzuk: a kisasszony megy előre és beveti bájait, így az urak szabadon távozhatnak ... A császár az enyém! (*revolverével int, hogy „gyerünk, mozgás!”*) A többiek lassan araszolnak a bejárati ajtó fel ... Az ablakban megjelenik egy kötélhágcsó vége és lassan ereszkedik lefelé ... A négy kifelé sompolygó merénylő kővé mered, pillantásukat követve Tiribes is hátrafordul, leengedi a pisztolyt és vár ...)

TEPKÉ (*fején harisnya, lemászik a tetőről és ügyesen beugrik a szobába. Körülnéz, mindent ért*) Na, ezzel megvolnánk! ... (*meghajol*) Kisztihand, kisasszony! ... Uraim! ... Ne zavartassák magukat, csak úgy, mint ha itt se lennének! ...

TIRIBES (*felemeli a pisztolyt*) Senki se mozduljon!

TEPKÉ (*a levélnehezéket bedobja a zsákjába, szinte oda se figyel*) Csúnya, rossz fiú! Maga csak ne egreciroztasson itt minket! Innen úgyis csak együtt megyünk ki, vagy sehogy!

TIRIBES (*nyel egyet és lassan leereszti a fegyvert*)

CSOPAKI (*dühösen Tiribesnek*) Júdás!

SZIPKA A császár után Tiribes úr következik ...

TEPKÉ (*lehúzza fejéről a harisnyát és ledobja a padlóra*) Jobb, ha haza se megyek. Majd kapok én az asszonytól! Egy harisnyával megint kevesebb ...

KÖSZEGHY Már elnézést, de kit tisztelhetünk az úrban?

TEPKE Tepke vagyok, kérem! ... Tepke Jenő ...

CSOPAKI A híres betörő! Szinte nincs olyan vármegye, amelyik ne tűzött volna ki vérdíjat a fejére!

KŐSZEGHY *(előrántja a kardját)* Position de garde! Tepke Jenő, ezennel letartóztatom! Minden ellenállás hiába!

TEPKE *(zavartalanul gyűjtögeti az értéktárgyakat)* Ugyan, kedves barátom, csak nem akarja hívni a zsandárokat?! ...

KŐSZEGHY *(leengedi a kardját)*

TEPKE Na, látja! ... Higgye el, jobb a békesség! ... Véleményem szerint önök – már csak így ránézésre, de cáfoljanak meg, ha tévednék! –, meg akarják ölni a császárt.

CSOPAKI *(tőrével hadonászik)* Ledöföm a zsarnokot, mint az a Charlotte nevű francia úrhölgy Marat-t egy kordéban! ...

KŐSZEGHY *(felnéz a plafonra)* ... Charlotte Corday Marat-t egy fürdőkádban ...

TEPKE *(egy ékszerdobozzal bibelődik)* XVI. századi Cellini-utánezet ... borzasztó, hogy már itt is csak hamisítványok vannak! Ennek a jelöltnek nem telik egy művészettörténészre?! ... Atyavilág! ... *(a többiekhez)* Ebben az esetben viszont nem látok köztünk semmiféle antagonisztikus ellentmondást! Maguk az életét akarják, én az ékszereit! Javasolom, foglalkozzon mindenki a saját dolgával, mert vésszesen fogy az idő! A kiszemelt áldozatról el lehet mondani, hogy tömeggyilkos, hogy szereti a cár kezét csókolgatni – a fene a guszpusát! –, de azt nem, hogy pontatlan ...

KŐSZEGHY Sajnos, még nem tudtuk eldönteni, melyikünk hajtja végre a szent tettet.

TEPKE *(megvonja a vállát és gyűjtöget tovább)* Akkor igyekezzenek, mert a végén csak Losoncon érik utól! ... *(Bata Mari gyűrűjét vizsgálgatja)* Elnézést, kisasszony megnézhetem közelebről? ... *(elmélyülten tanulmányoz)* ... Igen ... Reneszánsz udvarokban naponta használták. Tudta, hogy annyi méreg fér el benne, amennyi egy elefántcsordát is eltenne lábálól?

BATA MARI *(szerényen)* Munkaeszköz ...

TEPKE A Borgiák idejében kellett volna élnie! Bizony, barátaim, a bús magyar sors: rosszkor születtünk és rossz helyre! ... *(Stamitzra pillant)* Ő kicsoda?

SZIPKA A titkár ... *(a bejárati ajtó mögé ballag)*

TEPKE Aha ... *(felháborodik)* Nahát! Ez a zsupori császár zsákvászonnal foltoztatja a medvebőrt? Még az is megeshet ezek után, hogy legközelebb lyukas nadrágban ad audienciát!

SZIPKA *(a dorongra támaszkodva)* Nem lesz legközelebb ...

TIRIBES A medvebőr a sógoromé. Én csak kölcsön kértem, álcázásképp ...

TEPKE Értem ... *(morfondíroz)* Talán túl lehet adni rajta ... *(Tiribesnek)* Mennyiért adja? *(a zsákjában kotorászik)* Odaadom érte ezt a szép bronz levélnehezéket! ...

TIRIBES *(dühös)* Lopott levélnehezékkel akar kifizetni?! ... a bőr, mint már említettem, a sógoromé! Nem eladó ...

KŐSZEGHY Az előbb lélekben már megvált tőle ...

TEPKE *(nagy köteg bankjegyet vesz elő)* Bizonyos filozófiai irányzatok szerint a pénz is lopásból származik ...

CSOPAKI A betörő úr művelt ember benyomását kelti ...

TEPKE Annak idején jogásznak készültem, kérem! *(néhány bankjegyet nyom Tiribes kezébe)* Ennyi elég lesz?

TIRIBES (*megvonja a vállát*) Elég hát, ha megduplázza ...

TEPKE (*rezzenéstelen arccal fizet*) Ezzel megvolnánk! ... Ha az úr lenne szíves a zsákba betenni ... (*összehajtogatják a bundát és belegyömöszölik a zsákba. Tepke a levélnehezéssel fejbe vágja az éledező Stamitzot, aki ismét elájul, majd – mintha mi sem történt volna – a disztárgyat visszat teszi az asztalra.*) Mégse viszem el ezt a kacatot ...

(*Nyílik a bejárati ajtó és bekukkant a két őr. Szipka az elsőt leüti, a másakra már nem marad ideje, az megfordul és a folyosón ordibál: „Örség! Fegyverbe!”*)

TEPKE Na, ezt jól megcsinálták, pancserok!

CSOPAKI Fussunk!

(*Eldobálják fegyvereiket és rohannak a hálószoba felé, ám az örség beront és bekeríti a menekülőket. Csönd.*)

ÖRPARANCSNOK (*nyájas*) Nocsak, nocsak, micsoda díszes kompánia! Hát ti mit kerestek itt, madárkáim? Danoljatok csak ide a fülembel!

KÓSZEGHY (*észrevétlenül megböki Csopakit*) Mi a csendőrkaszárnya ügyében jöttünk, kérem ...

CSOPAKI (*értetlen*) Mi? ...

KÓSZEGHY (*merőn nézi Csopakit, sziszegve*) A csendőrkaszárnya ügyében ...

CSOPAKI (*nem érti, de azért bólogat*) Ja, igen, a csendőrkaszárnya! ...

KÓSZEGHY Mi ugyanis úgy tudjuk, kérem, hogy a város nem akarja megépíteni a csendőrkaszárnját, és ez nekünk igen fáj, kérem. Azért jöttünk, hogy biztosítsuk a felséges császárt arról, hogy gyűjtést szervezünk a kaszárnya felépítésére és ezt támogatja a városi Kardegylet ...

CSOPAKI (*kapiskál valamit*) ... a diákság ...

TIRIBES ... a szabók ...

SZIPKA ... mészárosok ...

BATA MARI (*zavartan*) ... és még sokan mások!

TEPKE Nahát, kérem, nevetnem kell! Ezek úgy hazudnak, mint a vízfolyás! Ezek meg akarták ölni a császárt!

KÓSZEGHY (*méltatlankodik*) Micsoda szemtelenség ez, kérem! Ez az úr itt Tepke Jenő, a körözött betörő! Medvebörbe varratta magát, hogy a császár közelébe férközhessen és végrehajthassa galád tervét! Cimborája felmászott a tetőre, leengedett egy kötélhágcsót, hogy iszonyatos tettét egzekválván arra menekülhessen! (*az eldobált fegyverekre mutat*) Nézze meg ezt az arzenált! Alaposan felkészült: tör, dorong, pisztoly, kard ... békés küldött-ségünket ezzel tartotta sakkban, a túsza lettünk ...

ÖRPARANCSNOK Cimborája is volt? ... (*az ablakból kiabál*) Általános riadó! Lélek se be, se ki! Az épületet átfésülni!

TEPKE (*szorul a nyakán a hurok*) Mese az egész, kérem! Az úgy volt ...

ÖRPARANCSNOK Maga Tepke Jenő, a körözött betörő?

TEPKE Na és, ha én vagyok? Műfajbéli különbségről van szó, kérem: a betörés az betörés, a gyilkosság meg gyilkosság!

KÓSZEGHY Leütötte az egyik őr urat, majd midőn a másik segítséget hívott, menekülni kezdett. Ekkor utána vetettük magunkat ... s hál'Istennek, önök jókor érkeztek!

ÖRPARANCSNOK Bilincseljék meg!

(Két csendőr megbilincseli Tepkét.)

TEPKE (tajtézkiz) Ezért még megfizettek! ...

ÖRPARANCSNOK Holnap tízkor van audiencia. Hogy jutottak be ide?

BATA MARI (az ajtónállóra mutat) A tábornok úr ...

ÖRPARANCSNOK ... tizedes ...

BATA MARI ... a tizedes úr volt szíves beengedni minket ... a nemes cél érdekében.

II. AJTÓNÁLLÓ: ... Olyan megható volt, midőn a hölgy kérte a felállítást ... mármint a kaszármányát ...

ÖRPARANCSNOK (engedékeny) Most az egyszer még elnézem ezt a polgári engedetlenséget, de a nemes cél érdekében holnap tízkor legyenek szívesek megjelenni a felséges császár előtt! Most távozhhatnak!

BATA MARI (odaáll az őrparancsnok elé testközelbe és felveszi a „hajénolyanártatlan-vagyokugyemegvédvitézúr” arckifejezést) ... De ebből azért nem származik baja a drága tábornoktizedes úrnak? Sosem élném túl! ...

ÖRPARANCSNOK (horkant, majd nyel egyet, megpödri kackiás bajuszát) A szavamat adom, kisasszony! ...

KÖSZEGHY Holnap tízkor ... tíz előtt itt leszünk ... Uraim! (jobbra el)

CSOPAKI Alázatos szolgáljuk! ... (jobbra el)

SZIPKA No, akkor hónap tanákozunk! (jobbra el)

TIRIBES Alászolgálja! (jobbra el)

BATA MARI (mélyen az őrparancsnok szemébe néz) Hogy tudnám én önnek ezt megköszönni? ...

ÖRPARANCSNOK (határozott) Megtaláljuk a módját ... Kisasszony! ...

BATA MARI („agyőztesmindentelvisz” mosollyal jobbra el)

ÖRPARANCSNOK Tepke Jenő vádlott, van még valami mondanivalója?!

TEPKE (összeszuhan) Igen! ... az, hogy ... (ordít) SEGÍTSÉG!!!

II. FELVONÁS

(Ugyanott, 1894-ben. A császár fiatalkori arcképe helyén a jólismert „ferencjós-kás”, oldalszakállas portré. Szipka a kanapén ül és meredten bámul maga elé dorongjára támaszkodva. Csopaki ünnepi beszédét gyakorolja, Kőszeghy és Tiribes feszülten figyel.)

CSOPAKI (papírtekercsét böngészi) ... Akkor ezt itt hogy mondjam? ... „A világegyetem leghatalmasabb uralkodója”, vagy „a földkerekség leghatalmasabb császári és királyi fensége ...”

TIRIBES (elhízott, Parkinson-kórban szenved, jobb keze erősen remeg) Felsége ...

CSOPAKI (javít a kéziratán) Tehát, felsége ... Jó! ... „A magyar néppel elválaszthatatlan egybeforrott ...”

KÖSZEGHY Ezt az „elválaszthatatlant” húzzuk ki! Olyan furcsán hangzik egy válóperes ügyvéd szájából ...

CSOPAKI (sértődötten) Kérem, én a város megbecsült polgára vagyok, az alispáni szék várományosa ...

KŐSZEGHY Tudjuk, hogy sok mindent megtett azért, hogy egyszer majd ott székelhesen ... a fene a gusztusát! ... Az előző oldalon azt a „K. und K.”-t se tartom jónak, mindig a Bata Mari jut róla az eszembe ...

TIRIBES Tényleg, hol késhet az özvegy báróné?

KŐSZEGHY Ezt az „özvegy báróné”-t sose tudtam megszokni ... Tulajdonképpen mennyi ideig volt ő báró Vereczkey Alajos felesége?

CSOPAKI Teljes hat órán keresztül, mivel a korosodó férj a nászéjszakán szívelégtelenség következtében elhalálozott. Megjegyzem, úgysis nálam kötöttek volna ki két héten belül ... Bár elvált bárónénak lenni is megéri a mai világban: életjáradék, rang, miegymás ...

KŐSZEGHY Ügyes ez a Bata Mari!

CSOPAKI *(némi éllel)* Ezt maga csak tudja! ...

KŐSZEGHY *(rosszul lát, így dühösen a Csopaki mellett ácsorgó Tiribesnek)* Kikérem magamnak ezt a kétértelmű megjegyzést! ...

TIRIBES *(reszkető kezével Csopaki felé fordítja Kőszeghyt)* Inkább tőle kérje ki!

KŐSZEGHY *(kedvesen Tiribeshez)* Elnézést! ... Köszönöm ... *(Az előző elánnal Csopakinak)* Kikérem magamnak ezt a kétértelmű megjegyzést! ...

SZIPKA *(kicsit megemeli a fejét, Tiribesnek)* Mondtam már magának, hogy tegnap felöklelt egy bika? Azóta olyan furcsán fáj a fejem ...

TIRIBES *(türelmes)* Az nem tegnap volt, Szipka úr, hanem tizennyolc esztendeje ... Azóta ezt napjában negyvennyolcszor elmondja ...

CSOPAKI ... Mondjunk inkább negyvenkilencet ... Vagy hatvanhetet ...

SZIPKA Aha, mán értem ... *(kis csönd után Kőszeghynek)* Mondtam már magának, hogy tegnap felöklelt egy bika? Azóta olyan furcsán fáj a fejem ...

CSOPAKI *(ingerült)* Uraim! Uraim! Hamarosan itt a császári és királyi felség s még nem tisztáztuk le az ünnepi beszéd szövegét! ... Ez, ugye, maradhat: „... mert, midőn téveszméktől megrészegült, hamis próféták uszítottak a törvényes rend ellen s magukat forradalmárnak valló kétes egzisztenciájú alakok lepték el a hont, hogy visszaállítsák a káoszt ...”

KŐSZEGHY Mit állítsanak vissza?

CSOPAKI A káoszt ... „akkor a császári felség erős kézzel tartotta az ország gyepölőjét ...”

KŐSZEGHY ... erős kézzel kormányozta az ország csónakját ...

TIRIBES ... a tajtékos, örvénylő vízen, a népek óceánján ...

CSOPAKI *(kedvetlen)* Akkor döntsük már el végre, hogy mije van az országnak: gyepölője, vagy csónakja?!

KŐSZEGHY *(megvonja a vállát)* Szerintem adóssága ...

CSOPAKI Ne izetlenkedjen, Kőszeghy! Azt mégsem mondhatom, hogy „erős kézzel tartotta az ország adósságát!”

TIRIBES Én cérnát javasolnék Csopaki úrnak ...

CSOPAKI *(nagyot fúj)* Még csak az kéne, hogy „erős kézzel tartotta az ország cérnáját!”

TIRIBES Félre tetszik érteni! ... a nadrágjáról leszakadt egy gomb. Nyitott sliccel mégse állhat oda szeretett császárunk elé ünnepi beszédet mondani ...

CSOPAKI *(nézelődik)* A mindenségit, igaza van! Drága Tiribes úr, ugye van önnél tú meg cérna?

TIRIBES *(a zsebében kotorászik)* Sőt, még gombkészlet is ... A kezem azonban, sajnos, már nem a régi ... Ha Csopaki úr talán lenne szíves ideadni a nadrágját! ...

CSOPAKI *(felháborodik)* Még mit nem?! És ha közben megérkezik a császár?! Nem fogadhatom egyszer alsónadrágban ...

TIRIBES Akkor talán Kőszeghy úr lesz szíves felvarrni ezt a gombocskát ...

KŐSZEGHY Szívesen megtenném, barátaim, de a szemem, ugye ... a kezem az rendben, de a látásom! ... *(legyint)*

TIRIBES A Kaszinó vezetéséhez valóban erős kéz szükségeltetik ...

CSOPAKI *(dühös)* Hagyják már azt az erős kezet! Tegyük össze, amijük van! Tiribes úrnak szeme, Kőszeghy úrnak keze. A többi adott ... De igyekezzenek már, az Isten szerelmére!

KŐSZEGHY *(megvonja a vállát)* Végül is megpróbálhatjuk ... Ha Tiribes úr lenne kedves a tű fokát! ...

TIRIBES *(reszkető kézzel átadja a tűt)* Parancsoljon!

KŐSZEGHY *(átveszi)* Köszönöm ... Hogy az a jó! ... a fokát mondtam, nem a hegyét ...

TIRIBES Elnézést! ... Itt a cérna ... Bal kézbe a tű, jobba a cérna! ... Befűzés!

KŐSZEGHY *(hunyorogva próbálkozik)* Most jó? ...

TIRIBES Balra! ... Még egy kicsit! ... Lefelé! ... Mondom, hogy lefelé! ... Egyenesen előre azzal a cérnával ... Position de garde! ... Ez az! Most jó ...

KŐSZEGHY Na, ezzel megvolnánk! Hol a gomb?

TIRIBES Nem tudom, az előbb még itt volt ...

KŐSZEGHY Talán leesett ... Ha Tiribes úr megtalálja, szóljon, majd felveszem!

TIRIBES *(a kanapé alatt keresgél)* Ha Szipka úr lenne szíves a lábát felemelni ...

SZIPKA *(engedelmesen felemeli a lábát)*

TIRIBES Megvan a kis huncut! Kőszeghy úr, legyen szíves idetérdelni mellém!

KŐSZEGHY *(tétován letérdel)* És most merre?

TIRIBES Szipka úr bal lábától negyven centiméterre észak felé ...

KŐSZEGHY Honnan tudjam, merre van észak?

TIRIBES Amerre mohás a fák törzse ...

KŐSZEGHY *(keresgél a kanapé alatt)* Egyetlen mohás fatörzset sem látok erre felé.

TIRIBES Akkor az ablak irányába keresgéljen!

CSOPAKI Sajnos, nem tudok segíteni. Olyan lumbágóm van, hogy a nadrágomat sem tudom felhúzni. A feleségem öltöztet, képtelen vagyok hajolni ...

TIRIBES Poprádra menjen, ott kúráltassa magát! Boldogult sógorom is odajárt ...

SZIPKA Neki már mondtam, hogy tegnap felöklelt egy bika? ...

CSOPAKI Ember, én nem hogy Poprádra nem jutok el segítség nélkül, de még oda se, ahová a király – illetve a felséges császár – gyalog jár ...

KŐSZEGHY Azt hiszem, találtam valamit!

TIRIBES Az az ujjam ...

KŐSZEGHY Elnézést! Akkor talán ez ... *(felegyenesednek)* Csopaki úr legyen szíves széles karmozdulatokkal integetni, hogy tudjam, merre van! ...

CSOPAKI *(integtet)* Huú! Kőszeghy úr, a hang irányába! Tiribes úr majd segít!

TIRIBES *(óvatosan terelgeti Kőszeghyt)* Csak lassan, nyugodtan! ... Így! ... Most érkezünk Csopaki úrhoz. Na, nézzük azt a sliccet!

KŐSZEGHY Velem ne szórakozzon, nézze maga! *(leguggolnak)*

TIRIBES *(megfogja Kőszeghy kezét)* Tehát tú, cérna, gomb ... Na, ide kell varrni!

KŐSZEGHY Az rendben van, de akkor ne rángasson!

TIRIBES Kérem, én meg se mozdultam! ... Legalább is nem szerettem volna ...

CSOPAKI Kőszeghykém, mit akar a nyakkendőmmel?

KŐSZEGHY *(tapogat)* Veszem ki szavaiból, hogy lejjebb próbálkozzak ... mondjuk ...

CSOPAKI Ha mellészúr, már most megmondom, hogy el fogja veszteni a válóperét ...

KŐSZEGHY Ne mondjon ilyet, Csopaki, mert nekem is el kezd remegni a kezem! ...

(varr)

CSOPAKI Szipka úr most már leteheti a lábát!

(Szipka engedelmesen leteszi a lábát és ül tovább mozdulatlanul.)

BATA MARI *(jobbról be. Amint megpillantja a férfiakat kövémered, nem hisz a szemének.)* Nahát! ... Ez a jelenet a nászéjszakámra emlékeztet ...

CSOPAKI *(epés)* Melyikre?

BATA MARI *(nagyot hall)* Hogy mondja? ...

CSOPAKI Semmi ... *(tagoltan)* Leszakadt egy gombom, az urak most varrják fel ...

KŐSZEGHY *(ölt még néhányat)* Na, ez megvolna! Tiribes úr szerint?

TIRIBES Megteszi ... Kár, hogy a gombot a fehérműhöz is hozzávarrta. Harapja el a cérnát!

BATA MARI Én szívesen segíték embertársaimon. Ha gondolják, elharaphatom éppen ...

KŐSZEGHY *(erélyes)* Nem gondoljuk! *(Tiribesnek, halkabban)* Tudtam, hogy ezt meghallja. Szelektíven süket ...

TIRIBES Az a hosszú élet titka. Nem kell mindent meghallani ... Hát akkor harapjon maga!

KŐSZEGHY Kérem, én a fogsorom éjszakánként vizespohárban tartom ...

TIRIBES Na, jó, akkor én ... *(elharapja a cérnát, a varrókészletet lassan, remegő kézzel zsebre dugja.)*

CSOPAKI Köszönöm, drága barátaim!

KŐSZEGHY Nem mondom, nagy munka volt, de legközelebb azért ne reszkírozzon!

CSOPAKI Már aggódtunk a báróné miatt ...

BATA MARI Képzeljék, kedveseim, milyen szörnyű dolog történt, mely foltot ejthet közismerten jó hírnevemem! S épp a mai szép napon, midőn városunkban köszönhetjük Öcsászári Felségét! Az általam vezetett Szent Szűz Leánynevelő Intézetből megszökött egy leányzó! Állítólag valami huszárcapitánnyal ...

TIRIBES Ezek a mai fiatalok! ...

KŐSZEGHY Nincs bennük semmi erkölcsi tartás, semmi morál ...

CSOPAKI Pedig már a régi görögök is megmondták: „O, tempora, o mórrés!”

TIRIBES Bezzeg a mi időnkben ilyesmi nem fordulhatott volna elő ...

KŐSZEGHY Hol az a lélek, mely Rómát föld urává tette?!

STAMITZ *(jobbról be)* Báróné! ... Uraim! ... A császár öfelsége perceken belül megérkezik ...

BATA MARI Már elhagyta Szügyöt?

STAMITZ Igen.

BATA MARI Ó, Istenem, ez olyan izgalmas! ... Elképzelem, ahogy halad lefelé ...
STAMITZ Ha bármire szükségük van, szóljanak! *(jobbra el)*

(kis csönd)

SZIPKA A császár már tudja, hogy tegnap felöklelt egy bika?

(Az ablakban megjelenik egy kötélhágcsó vége és lassan ereszkedik lefelé ...)

TEPKE *(ügyetlenül himbálódzik a kötélén)* Ha az urak lennének szívesek! ...

CSOPAKI *(széttárja a karját)* Kérem, a derekam, ugye ... lumbágó, tetszik tudni ...

KÖSZEGHY Szipka úr, segítsen, kérem! *(ketten nagy nehezen beráncigálják az ablakon a kapálódzó Tepkét)*

TEPKE *(ruháját porolgatja)* Igazán leköteleznek ...

BATA MARI Honnan ismerős nekem ez a jelenet?

TEPKE *(most néz körül)* Aha, a díszes kompánia! Mióta várok erre a percre! *(pisztolyt ránt)* Senki se mozduljon! *(a fejére húzott harisnyát a földre dobja)*

BATA MARI Jézusmária!

TIRIBES Tepke úr!

TEPKE Személyesen ... Igazán kedves, hogy még emlékeznek rám ...

BATA MARI *(beveti a bájmosolyt)* Hát lehet magát elfelejteni? ...

TEPKE Én sem felejték, nagysasszony! Például azt a kis malört, amely négy évtizedet vett el az életemből. Júdások!

CSOPAKI Régen volt, talán igaz se volt ...

TEPKE Igaz volt ... Meg az életfogytig tartó várfogság is, amit a bíróság rámsózott ...

TIRIBES Ahhoz képest, hogy el méltóztatott halálozni, egész jó színben van ...

TEPKE Ne vicceljen az úr! ... Amnesziával szabadultam ...

BATA MARI Hála a felséges császárnak! Neki köszönheti a szabadulását ...

TEPKE Is ... Meg a várfogságot is ... De ma este pontot teszünk a dolog végére ...

KÖSZEGHY Nekem rossz előérzetem támadt ...

CSOPAKI *(megréműl)* Csak nem azt akarja mondani, drága Köszeghy úr, hogy Tepke úr?! ...

KÖSZEGHY De bizony azt gondolom!

CSOPAKI Nem!! ... Ezt igazán nem teheti!

TEPKE De. Lelövöm a császárt ... Mint egy kutyát, ahogy mondani szokták ... Ahogy ő puffogatja a zergéket ...

BATA MARI Mindjárt elájulok! ...

TEPKE Csak semmi trükk, nagysasszony! *(a pisztolyával integet)* Álljanak oda a fal mellé!

(A többiek engedelmesen a sarokba húzódnak.)

SZIPKA Ezt az urat nem ismerem. Mondtam már neki, hogy tegnap felöklelt egy bika? Azóta olyan furcsán fáj a fejem ...

CSOPAKI Gondolja meg, drága Tepke úr! A császár a mi jötevőnk ...

TIRIBES Tőle kapjuk a nyugdíjat ...

KÖSZEGHY ... a vasúti kedvezményt ...

BATA MARI ... Ő támogatja az oktatást ...

CSOPAKI ... erős kézzel kormányozza az ország csónakját ...

TIRIBES ... a tajtékos, örvénylő vízen, a népek óceánján ...

KŐSZEGHY (*Szipkára mutat*) ... megbecsüli a mesterembereket ...

CSOPAKI ... a polgárokat ...

TIRIBES ... az öregeket ...

BATA MARI ... a szegényeket ...

CSOPAKI ... pártolja a jogot és a rendet ...

TEPKE Na, szép, mondhatom! ... Amikor legutóbb találkoztunk, még nem ez volt a véleményük ...

CSOPAKI Régen volt, talán igaz se volt ...

BATA MARI Fiatalok voltunk és bohók ...

KŐSZEGHY ... tele idealizmussal, forradalmi eszmékkal ...

TIRIBES ... nem tudtuk még, mi az élet ...

CSOPAKI ... tudja, hogy van az: „fiatalság – bolondság ...”

KŐSZEGHY ... mindig vannak fantaszták, akik megmámorosodnak a „Szabadság, Egyenlőség, Testvériség” szép eszméjétől, de a nyugdíj az mégiscsak kézzelfoghatóbb ...

BATA MARI ... jól mondják valóban: „a hosszú élet titka a jó egészség és a rossz memória ...”

CSOPAKI ... lehet, hogy nem is velünk találkozott azon az estén, hiszen az ember sejtjei hét évente kicserélődnek ...

TIRIBES ... négy évtized pedig hosszú idő ...

TEPKE Odabenn is ...

TIRIBES Idekinn is ...

KŐSZEGHY Ha szabad azt mondanom, Tepke úr, mi már *helyzetben* vagyunk. Elértünk bizonyos pozíciókat ...

CSOPAKI ... végigmásztuk a ranglétrát ...

BATA MARI ... bevettünk mindent a cél érdekében és kielégítettük az igényeket ...

TIRIBES ... kivártuk az időnket ...

KŐSZEGHY ... éljenezzük a császárt ...

BATA MARI ... és Kossuthot ...

CSOPAKI ... mármint Kossuth Ferencet ...

TIRIBES ... nem akarunk mi már változtatni semmin ...

BATA MARI ... két kézzel kapaszkodunk abba, ami van ...

KŐSZEGHY ... kinek kellenénk már mi vakon? ...

TIRIBES ... bénán ...

BATA MARI ... süketen ...

CSOPAKI ... kelekótyán, érzelmeszedéssel ...

TIRIBES ... nagyszerű dolog hősnek lenni ...

KŐSZEGHY ... de kártyázni a Kaszinóban még jobb ...

(*kis csönd*)

TEPKE (*lehuppan a kanapéra*) Kintről tehát ilyen a világ ... De a börtön ablakában, ahová soha nem süt be a Nap, másképp gondolkodik az ember ... A zsarnoknak meg kell halnia! ...

BATA MARI És velünk mi lesz?

TEPKE Azt hiszem, nyilvánvaló: ez az édes bosszú órája ... Utána önök következnek ... *(hátradől a kanapén és felszisszen)* Szsz ... Megszúrt valami ... Még ennyi szúnyogot szeptemberben! ... Szóval, ha önök nem húzzák rám a vizes lepedőt, még ma is jónevű betörőként keresem a kenyerem ... Egyébként nem amnéziával szabadultam, hanem amnesztiával ... *(lecsukódik a szeme)* Nahát, hogy elálmosodtam ... Olyan furcsa ez az egész! ... Meg ez a lila léggömb is ... *(hátrahanyatlik és mozdulatlaná dermed. Csönd.)*

CSOPAKI Hát ezt meg mi lelte?

BATA MARI Tepke úr ... jól van?

(Feszült csönd.)

CSOPAKI Kőszeghy úr, menjen és nézze meg, mi történt vele!

KŐSZEGHY Én nézzem meg?! Maga megőrült! Menjen maga!

CSOPAKI Nem tudok hajolni ... Talán a bárónó ...

BATA MARI *(füléhez teszi a kezét)* Mi van?

KŐSZEGHY *(Tiribesnek)* Szelektíven süket ...

CSOPAKI *(Bata Marinak, tagoltan)* Nézze meg, mi történt Tepke úrral!

BATA MARI Miért pont egy gyenge nő?! Ez férfiúi feladat! Ha férfiak, legyenek férfiak, ne hitvány gyöngé bábok!

TIRIBES Ezt az Önképzőkörben tanulta? Régebben nem volt annyira művelt ... *(óvatosan elindul)* Na, majd én! ... *(odasettenkedik Tepkéhez, kis csönd)* Tepke úr! ... Hahó! ... Ébresztő! ... Mindjárt itt a császár ...

KŐSZEGHY Lélegzik?

TIRIBES A súlyom miatt már nehezen ...

KŐSZEGHY Nem maga! ... Az amnesztiás ...

CSOPAKI ... amnéziás ...

KŐSZEGHY Csapaki, a maga hülyesége az egyetlen biztos pont ebben a zűrzavaros világban ... Ha Arkhimédésznek lett volna egy ilyen biztos pontja a világegyetemben, már rég kifordította volna a Földet a helyéből ...

BATA MARI *(Tiribesnek)* Próbálja a pulzusát!

TIRIBES *(remegő kézzel tapogatja Tepke csuklóját)* Nem érzek semmit ...

KŐSZEGHY Ne rázza azt a szerencsétlent! ... Illetve tudja, mit? ... Rázza csak jó alaposan! ...

TIRIBES Semmi ... várjanak csak! ... Itt van valami ...

CSOPAKI Mi az?

TIRIBES Egy tű ...

KŐSZEGHY Hol?

TIRIBES Tepke úr hátában ... Beledőlt ... Ez szúrhatta meg ...

BATA MARI Mert Tiribes úr mindig szétszórja a munkaeszközeit! ...

TIRIBES *(nézelődik)* Tévedni tetszik: ez hajtű ... Olyan, amelyet a nagyasszony használt ...

BATA MARI *(megréműl)* Mon Dieu! ... Milyen színű a vége?

TIRIBES Hát ... olyan szeszínű ... Teljesen kifakult ...

KŐSZEGHY Mért nem tudja valaki a régi játékszereit betenni egy vitrinbe?! ... Ezek a kém dolgok olyan gyerekesek ...

BATA MARI Nem volt szívem megválni tőlük, oly sok kedves, szép emlék fűz hozzájuk.

KÖSZEGHY Keresse meg a másik impregnáltat! Akkor többet tudunk, kizárásos alapon!

BATA MARI (*keresgél*) Azt is elhagytam ...

TIRIBES Ellenanyag?

BATA MARI Elfogyott ...

KÖSZEGHY Ó, sancta senilitas! ?Még néhány ilyen csecsebecse és holnapra kihál a város!

CSOPAKI A gyűrűben? ...

BATA MARI (*felpattintja a gyűrű fedelét*) Abban konyak van ... vész esetére ... (*meghúzza*) Azt hiszem, most baj van! ...

TIRIBES Ha a császár itt talál minket egy hullával! ...

KÖSZEGHY Tényleg meghalt?
(*Körbeállják a kanapét.*)

TIRIBES Mondom, hogy nincs pulzusa ...

KÖSZEGHY Mellkas?

TIRIBES (*a feje is remeg, nézelődik*) Mozdulatlan ...

CSOPAKI (*sóhaj*) Azt hiszem, löttek az alispánságnak!

BATA MARI Mit is mondott az elhunyt? „A börtön ablakába soha nem süt be a Nap ...”

KÖSZEGHY (dühös) Maga csak pakolja vissza a tűjét a helyére! El se kellett volna hoznia ...

BATA MARI (*kihúzza a hajtűt Tepke hátából és visszarakja eredeti helyére*) Nosztalgia, Kőszeghy úr, a nosztalgia! ...

TIRIBES Van még nemes Nógrád vármegyében valaki, aki Kőszeghy úron kívül ki tudja mondani azt a szót, hogy „impregnálva”?

KÖSZEGHY Most ne ezzel foglalkozunk! Itt állunk egy hullával, cselekedni kell!

CSOPAKI El kell rejteni!

BATA MARI De hová? ...
(*kis csönd*)

TIRIBES Az ágy alá ... Mire felfedezik, már itt sem leszünk, nem tudnak ránk bizonyítani semmit ...

KÖSZEGHY Szipka úr, legyen szíves az elhunytat a hálósobába átvinni és az ágy alá helyezni!

SZIPKA (*készséges, mint mindig*) Igenis, kérem! (*könnyedén vállára emeli Tepkét és a többiekkel együtt balra el*)
(*Nagyon hosszú csönd ... Lassan valamennyien visszaszállingóznak ... Téblábolnak, nem találják a helyüket.*)

CSOPAKI (*le akar ülni a kanapéra*) Hát, akkor várakozó álláspont ...

KÖSZEGHY (*megragadja Csopaki karját*) Nehogy lecsücsüljön, az Isten szerelmére! Valahol még kell lennie egy impregnált hajtűnek! ... Mit csinálunk, ha a vezérszónok elalszik? ...

CSOPAKI Igaza van! ... Végül is hol tartottunk: a gyeplőnél vagy a csónaknál?

TIRIBES Szerintem a cernánál ...

KÖSZEGHY Uramatyám, a kötél! ...

CSOPAKI Kőszeghy úr bármennyire is ragaszkodik hozzá, az ország kötelét nem fogom megemlíteni! ... Ez nem az én kötelességem!

KÖSZEGHY A Tepke köteléről beszélek, maga Arkhimédész-tanonc! ... Itt lóg az ablak előtt ...

BATA MARI Valahogy el kéne tüntetnünk innen ...

(Odasereglenek az ablakhoz.)

CSOPAKI Van esetleg önként jelentkező, aki felmászik a tetőre és kioldja a végét?

KŐSZEGHY *(körülnéz)* Meg kell állapítanom, kedves Csopaki, hogy ez a kérdés még az öntől megszokottakhoz képest is ... hm ... butaság. El tudja képzelni Tiribes urat, amint felmászik a tetőre? ...

TIRIBES Ez valóban agyrem ... Én – aki másodállásban a város harangozója vagyok – csak rángatni tudom a kötelet ...

BATA MARI Ami az ön esetében annyit tesz, hogy megfogja azt és próbálja tartani ...
(kis csönd)

CSOPAKI Vágjuk le! ...

TIRIBES Azt hiszi, Csopaki úr, amennyiben rendelkezünk vágószerszámmal, akkor én a maga sliccén a cérnát elharapom?! ...

CSOPAKI Nem szerettem volna, ha eltépi ... finom, import szövetből készült ez, kérem, még baja eshetett volna ...

TIRIBES *(bizonyos éllel)* Nem nálam varratta ...

CSOPAKI Egyszer majd elmondom, miért nem ...

KŐSZEGHY Ne személyeskedjünk, kérem! ... Szipka úr, legyen szíves a kötelet a háztetőre feldobni! Így legalább nem látszódik ...

SZIPKA Igenis, kérem! ... *(megfogja a kötelet és feldobja ... Hosszú csönd, majd csörömpölés ...)*

TIRIBES *(kinéz az ablakon)* Mit vétett magának az a szerencsétlen szélkakas?! ...

CSOPAKI *(racionális)* Ne vesszünk el a részletekben! A corpus delicti eltűnt ...

BATA MARI Meg vagyunk mentve! ... A hulla eltűnt, a bűnjel eltűnt ... Jöhet a Császár!

KŐSZEGHY *(fel-alá sétál, rövid szünet után)* A szekrénybe kell tenni ...

TIRIBES Mit?

KŐSZEGHY Kit! ... Tepke urat ... És, ha a személyzet takarít? Erre nem gondoltak?! ...
Ha felfedezik az ágy alatt? ...

CSOPAKI Pont most fognak sertepertélni ...

KŐSZEGHY Éppen most ... Jön a Császár!

TIRIBES Magának üldözési mániája van ...

KŐSZEGHY Lehet, hogy a Császári Felség megivott néhány korsó sört ... Keresi az ágytálat ... s mit talál? ...

CSOPAKI Két korsó sörön múlik az életünk ...

(Csönd.)

BATA MARI Tényleg jó helyen van ott az ágy alatt?

TIRIBES Ha jól emlékszem, maga mondta annak idején, hogy a személyzet az ágy alatt sohasem takarít ...

KŐSZEGHY Változnak az idők, barátaim ... Ezen a banánhéjon ne csússzunk el! ... Az életünk múlik rajta!

CSOPAKI Igaza van! ... Szipka úr, legyen szíves a delikvenst elhelyezni a szekrényben!

SZIPKA *(készséges)* Igenis, kérem! *(átballag a hálószobába, majd hamarosan megjeleNIK vállán Tepkével, akit begyömöszöl a szekrény aljába)*

TIRIBES *(nagyot sóhajt)* Most már csak megússzuk valahogy ...

KŐSZEGHY *(töpreng)* Tisztán látom, mit kell tenni ...

CSOPAKI Maga dicsekszik ...

KŐSZEGHY Ebben a teremben bármi megtörténhet ...

TIRIBES Tepke úr nem maradhat itt! Veszélyes ...

CSOPAKI *(rövid szünet után)* Ki kell csempésznünk innen!

BATA MARI De hogyan?

KŐSZEGHY A jól bevált módszer szerint: Bata Mari eltereli az őrség figyelmét, mi pedig kirohanunk vele, mint Zrínyi ... Innentől nyert ügyünk van!

TIRIBES Ott hagyjuk valahol ...

KŐSZEGHY Bárhol ...

CSOPAKI A többi már nem a mi dolgunk!

KŐSZEGHY Bata Mari tehát eltereli az őrség figyelmét ... Csopaki, maga az adott jelre kinyitja a szekrényajtót, Szipka úr pedig el kezd rohanni a néhaival ... Mi pedig fedezzük ...

CSOPAKI Kőszeghy úr, maga inkább maradjon, nem szeretném, ha nekiszaladna valamelyik oszlopnak!

BATA MARI Mehetek?

TIRIBES Persze! Aztán mindent bele! ...

(Bata Mari jobbra el, Csopaki megragadja a szekrényajtó kilincset, Szipka leteszi a dorongját ... Nagyon hosszú csönd.)

KŐSZEGHY *(türelmetlenül dobol ujjával az asztalon)* Mit csinál ez a Bata Mari ennyi ideig? Máskor ezidőtájt már két báróval, egy vincellérel és három dragonyossal is végzett ...

CSOPAKI Majd lassan nyitom az ajtót, Szipka úr ... Tudja, a lumbágóm ...

(Feszült csönd.)

BATA MARI *(jobbról be ... Kisírt szemmel ...)*

CSOPAKI Na, mi van?

BATA MARI *(hüppög)* Ezek már csak alsózni akarnak ...

KŐSZEGHY Remek!

BATA MARI De csak kártyával ... Krajcáros alapon ...

(Hosszú csönd.)

CSOPAKI Így múlik el a világ dicsősége ...

KŐSZEGHY *(dühös)* Maga csak ne vonja le a konzekvenciát, Csopaki! ...

(Távoli kocsizörgés.)

STAMITZ *(jobbról be)* Megérkezett Őfelsége ... Azt hiszem, már eléggé lehűlt a levegő, elkelek ilyenkor egy házikabát ... *(elindul a szekrény felé)*

BATA MARI *(rémülten)* ... Hogy itt milyen fúlt meleg van! ...

TIRIBES Szinte verítékezik az ember homloka ...

KŐSZEGHY *(fújtat)* Kibírhatatlan ez a hőség! ...

CSOPAKI Legszívesebben ingujjra vetkőznék, de hát nem tehetem ...

STAMITZ *(töpreng)* Azt mondják? ... Akkor inkább egy könnyű inget ... *(megfogja a szekrény kilincset)*

BATA MARI Aaaa! ... *(beveti az utolsó lehetőséget és rutinosan elájul)*

CSOPAKI Jézusmária! A bárónő elájult! Stamitz úr, legyen szíves egy pohár vizet! ...

KÖSZEGHY Inkább konyakot hozzon!

STAMITZ Rohanok! *(jobbra el)*

KÖSZEGHY *(elismerően)* Ezt jól csinálta! ... Most feküdjön fel a kanapéra, Szipka úr pedig vigye vissza az ágy alá a hullát!

BATA MARI *(végigdől a kanapén)* Ennyit kelni és feküdni az én koromban! ...

(Szipka vállára veszi Tepkét, Csopaki becsukja a szekrényajtót.)

STAMITZ *(hangja a folyosóról)* Jövök már! ... Remélem, nincs nagyobb baj ...

(Szipka a kanapé mögé dobja Tepkét, majd a lábával alátolja egy kissé ...)

STAMITZ *(jobbról be, kezében konyakos üveg és pohár. Tölt és a poharat Bata Marinak nyújtja.)* Bizonyára múló rosszullet ... Parancsoljon a bárónő! ...

BATA MARI *(felül)* Köszönöm, drága Stamitz úr! ... *(kiveszi a titkár kezéből az üveget és jó alaposan meghúzza)*

CSOPAKI Én sem érzem jól magam ... *(ő is meghúzza az üveget)*

(Tepke hatalmasat csuklik a kanapé alatt ...)

KÖSZEGHY *(a szája elé kapja a kezét, mintha ő lett volna)* Elnézést, de a feszültség, ugye ... Kedves Stamitz úr, kaphatnék egy pohár vizet?

STAMITZ Konyak nem lesz jó?

KÖSZEGHY Nem élek vele ...

STAMITZ *(csodálkozva széttárja a karját, majd a poharat és üveget lerakja az asztalra)* Nahát, hogy ön is magyar?! ... *(jobbra el)*

SZIPKA *(kihúzza a kanapé alól Tepkét)* De'iszen ez él!

CSOPAKI *(a konyakosüveget Tepke szájához emeli)* Igyon, jóember! Gallér mögé! ...

TEPKE *(szemei csukva, hatalmasat büffent, megnyalja a szája szélét, kis csönd után, miközben Szipka és Csopaki támogatja, hogy el ne essen)* Még! ... Ne sajnálják! *(hatalmas kortyokban iszik)*

KÖSZEGHY Kedves barátaim, van egy jó és egy rossz hírem. A jó az, hogy Tepke úr nem a halálos méreggel impregnált hajtübe dőlt bele, így most legfeljebb olyan álmos, mint a maci télen. A rossz az, hogy valahol kell lennie egy halálos mérgű hajtünek, aki mindenkire veszélyes: a Császárra, reánk nézve is, talán az egész városra ...

TIRIBES Akkor most mi lesz?

KÖSZEGHY Bizzák rám! A lényeg az, hogy ezentúl Tepke úr hozzánk tartozik, ünnepli a Császárt ...

BATA MARI Nem értem ...

CSOPAKI Azt nem is várjuk el öntől ... Köszeghy úr majd intézkedik. Mindenesetre ez a műajulás fenomenális volt!

BATA MARI *(legyint és meghúzza az üveget)* Ugyan kérem, ezt minden nő rutinosan megcsinálja bárhol és bármikor ... Még a ruhája sem gyűrődik meg ...

STAMITZ *(vizespohárral a kezében jobbról be)* Parancsoljon, Köszeghy úr! ...

KÖSZEGHY Köszönöm! ... *(iszik)* Ez jól esett ...

STAMITZ *(megakad a szeme Tepkén)* Ez az úr az előbb még nem volt itt. Kihez van szerencsém? Szintén a fogadóbizottsághoz tartozik? Olyan ismerős valahonnan ...

KÖSZEGHY Az úr Tepke Jenő, aki annak idején merényletet követett el Urunk ellen ...

STAMITZ *(megdöbben)* Azonnal hívom az őrséget! ...

KÖSZEGHY ... de azóta amnesziával szabadult és azért jött, hogy elmondja a felséges császárnak, mennyire megbánta akkori tettét, a bünbocsánatért esedezik ...

STAMITZ *(megenyhül)* Az más! ... Így van, jóember?

(Tiribes remegő kezével megfogja Tepke tarkóját, így úgy látszódik, mintha az bólogatna.)

STAMITZ Tehát akkor minden rendben. Készen állnak Öfelsége fogadására?

CSOPAKI Nagy megtiszteltetés számunkra ez a pillanat!

STAMITZ Engedelmmükkel, akkor most távozom! ... *(jobbra el)*

KÖSZEGHY Remélem, Tepke úr ezt a kis színjátékot választja és nem a kötelet hóhérostul, mindenestül ...

(Tiribes megint megfogja Tepke tarkóját, aki ismét bólogat.)

KÖSZEGHY Szipka úr és Csopaki gondoskodik Tepke stabilitásáról, miszerint, hogy el ne dőljön, Tiribes úr pedig adott esetben bólogtattat. Kérdés van?

CSOPAKI Akkor döntsük már el végre, hogy miye van a magyar népnek: gyeplője vagy csónakja? ...

STAMITZ *(jobbról be, feszes vigyázban az ajtó mellé áll)* Öfelsége, a Császár!

(Valamennyien szertartásos pózba vágják magukat, Szipka és Csopaki Tepkét támogatja, Tiribes óvatosan az exbetörő tarkója körül matat, Bata Mari pukedlizik ... Hosszú, feszült csönd ...)

VÉGE

Gelencsér János rajza